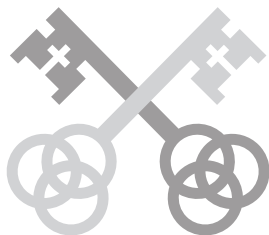
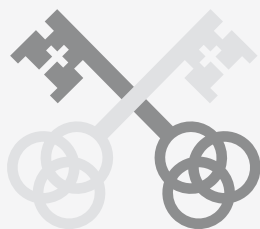

Papeška akademija za družbene vede

MENSURAM BONAM

*Na veri temelječa merila za katoliške
vlagatelje: izhodišče in poziv k ukrepanju*

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

330.322:272
272:658.152

MENSURAM Bonam : na veri temelječa merila za katoliške
vlagatelje: izhodišče in poziv k ukrepanju / Papeška akademija za
družbene vede ; [prevod Matej Kovač]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina,
2025. - (Cerkveni dokumenti ; 179)

Prevod dela: Mensuram Bonam

ISBN 978-961-04-1172-7

COBISS.SI-ID 228636163

Papeška akademija za družbene vede

MENSURAM BONAM

*Na veri temelječa merila za katoliške
vlagatelje: izhodišče in poziv k ukrepanju*

Ljubljana

2025

VSEBINA

PREDGOVOR	7
UVOD	13
Kaj potrebujejo vlagatelji? In kaj se pričakuje od vlagateljev?	13
Človekov razvoj iz vrednot vere	15
Dobra merila. Le začetek	16
Komu je MB namenjena?	18

I. POGLAVJE

NAČELA ZA DOBRO MERO	21
Smernice iz vere in katoliškega družbenega nauka	23
Stebri vere. Vlaganje v katoliškem ključu	29
Božje razodetje kot osnova za vero in so-zavezanost za skupno dobro	30
• <i>Poziv k proučevanju in preverjanju</i>	31
Zvestoba Božji zavezi po Jezusu Kristusu	31
• <i>Poziv k dojetanju vlaganja kot poklicanosti</i>	32
Soudeležba v ljubezni in čudenju Sveti Trojici	33
• <i>Poziv k »umevanju stvarnosti v trinitaričnem ključu«</i>	34
V objemu milosti	35
• <i>Poziv k razločevanju</i>	35
Oblikovanost z Božjo besedo	36
• <i>Poziv k lectio divina</i>	37

S Svetim Duhom »Ostanite v moji ljubezni«	38
Katoliški družbeni nauk (KDN). Dobra merila za usmeritev in prakso vlagateljev	40
• Poziv k ponovni določitvi vizije in odgovornosti	56
• Poziv k razvoju in poglobitvi praks »najboljše odgovornosti«	56
• Poziv, da si zamislimo, kaj je potrebno – in kaj je možno – za celosten človeški razvoj	57

II. POGLAVJE

PRAKTIČNI NAPOTKI V MENSURAM BONAM

Začnimo. Uveljavitev procesa, ki temelji na veri	70
Doprinos katoliških inovatorjev	74
Vlaganje v skladu z vero (<i>Faith-Consistent investing</i> – FCI) v praksi	81
Poziv k vključevanju	81
Poziv k izboljšanju	84
Poziv k izključitvi	91
Navade za prakso	96

ZAKLJUČEK

Delitev dela	101
--------------------	-----

LE ZAČETEK

Kaj sledi?	105
------------------	-----

DODATEK

Merila za izključitev	107
-----------------------------	-----

Izbrana bibliografija	115
-----------------------------	-----

Komentarji k <i>Mensuram bonam</i>	121
--	-----

PREDGOVOR

Koncilski očetje so na drugem vatikanskem koncilu (1962–1965) dali Cerkvi nalogo, naj se z vso človeško družino, s katero je povezana, vključi v dialog glede različnih problemov. Menili so, da bo ta kretnja »pričevala o veri Cerkve ter bo zgovorna priča in dokaz njene solidarnosti s človeškim rodom in spoštovanja do njega«.¹ Od takrat je več pobud dikasterijev rimske kurije skušalo uresničiti to pooblastilo koncila. *Mensuram bonam* (MB), delo, ki je predstavljeno v nadaljevanju, je del tega izročila cerkvenih pobud, ki si prizadevajo za dialog s človeško družino o njenih različnih izkušnjah in izzivih. S svojo objavo želi *Mensuram bonam* osvetliti evangelij in katoliški družbeni nauk (KDN) na posebnem področju ekonomije in sveta financ, ki ga lahko imenujemo upravljanje finančnih sredstev ali investiranje.

Predstavnikom institucij in posameznikom ljudje zaupajo sredstva, ki jih je treba vlagati, in ne le porabiti. Ker imajo finance vse večjo vlogo na vseh ravneh človekovega delovanja, je razmislek Cerkve o zahtevah za krščansko učenčevstvo in poklicanost oseb k voditeljstvu na tem področju še pomembnejši. Pomembno je, da je njihovo upravljanje

¹ GS 3.

z ustvarjenimi dobrinami, z vsemi oblikami finančne dejavnosti, zlasti upravljanjem premoženja, usmerjeno tako, da odraža ta Božji dar človeški družini, tako da služi skupnemu dobremu, spoštuje pravičnost in etične standarde.²

Kako Cerkev pripravlja svoje vernike na takšno delovanje, se zavemo ob opažanju papeža Benedikta XVI., ki v skladu z naukom drugega vatikanskega koncila ugotavlja, da »Cerkev nima tehničnih rešitev, ki bi jih lahko ponudila«³ in se zato na noben način ne vmešava v politiko držav. Vendar pa ima »poslanstvo resnice, ki ga mora v vsakem času in okoliščinah izpolniti za družbo, ki je naravnana na človeka, na njegovo dostojanstvo, na njegovo poklicanost. [...] Zvestoba človeku zahteva zvestobo resnici, ki je edina zagotovilo svobode (prim. Jn 8,32) in možnosti celostnega človeškega razvoja.«⁴ *Mensuram bonam* zavzema tako držo do sveta financ. V skladu s tem želi MB osvetliti »upravljanje s finančnim premoženjem« z lučjo evangelija in katoliškega družbenega nauka, kar sodi k poslanstvu Cerkve, ki ni le resnica vere, ampak tudi resnica razuma. Družbeni nauk Cerkve je posebno uporaben v tem srečanju med *lučjo vere* in *lučjo razuma*.⁵

2 Finance so pomemben gospodarski sektor, ki zajema več dejavnosti, med drugim tudi investiranje. Vendar morajo biti finance kot dejavnost dejavno v službi realnega gospodarstva in se ne smejo uporabljati zgolj kot sredstvo neproduktivnih špekulacij.

3 Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 9 [slovenski prevod: *Ljubezen v resnici*. CD 127].

4 *Prav tam*.

5 *Prav tam*.

Ta poziv v MB ne bi mogel priti ob boljšem času. Papež Frančišek namreč ugotavlja, da je sedanja kriza zaradi pandemije covida-19 razkrila druge pandemije nedelujočih družbenih sistemov, kot so negotovost zaposlitve, slab dostop do zdravstvenega varstva, negotovost preskrbe s hrano in korupcija. Toda papež Frančišek vidi to krizo tudi kot priložnost, da se ozremo v prihodnost, o kateri lahko skupaj sanjamo, in da v nauku in modrosti naše vere odkrijemo vrednote in prednostne naloge za gradnjo prihodnosti in navdihovanje naših naložb z merili, skladnimi z vero.

MB, ki je zakoreninjena v nauku vere in družbenem nauku Cerkve, nagovarja in podpira vse, ki vsak dan delajo v finančnem sektorju (ustanove in tudi posameznike) in iščejo načine, kako živeti svojo vero in prispevati k celostnemu blagostanju in napredku ljudi. MB si prizadeva ponuditi tem ljudem priložnost za razločevanje ter jim zagotoviti smernice in načela, ki jim bodo omogočila, da se odzovejo na poziv evangelija in modrost cerkvenega izročila. To je mogoče doseči z boljšim vključevanjem družbenega in moralnega nauka Cerkve v upravljanje svojih finančnih sredstev in s poudarkom na naložbah v vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi, ali v vzajemne sklade.

Cilj te publikacije je dvojen:

1. Kjer obstajajo naložbene smernice in merila, je treba vse udeležene spodbujati, naj vztrajajo pri sistematičnem vključevanju katoliškega družbenega nauka v svoje naložbene politike in jih po potrebi občasno prilagodijo.

2. Tam, kjer takšne smernice še niso bile razvite, MB nudi spodbudo in model, ki bi pomagala in spodbudila ustanove k oblikovanju jasnih naložbenih politik z vključevanjem katoliškega družbenega nauka v svoj naložbeni proces.

Na podlagi dobrega dela, ki so ga opravili mnogi v Cerkvi, pa tudi naše sestre in bratje v drugih verskih tradicijah ter ljudje dobre volje, upamo, da bo katoliška perspektiva glede investiranja, skladna z vero, vir navdiha in smernic za katoliške ustanove in vernike ter za vse zainteresirane. Kajti predlogi tega dokumenta, ki izhajajo iz cerkvenega nauka, so lahko v pomoč vsakemu človeku našega časa, ne glede na to, ali veruje v Boga ali pa ga izrecno ne priznava. Če bodo sprejeti, bodo človeško družino vodili k oblikovanju sveta, ki bo bolj ustrezal dostojanstvu človeka, k iskanju univerzalnega in globlje zakoreninjenega bratstva ter k odzivanju na nujne potrebe naše dobe z enotnim prizadevanjem, rojenim iz ljubezni⁶ (prim. GS 91).

Mensuram bonam se v prihodnosti veseli nadaljnjega sodelovanja z investicijsko industrijo, da bi vsi razmislili o načelih, ki izhajajo iz njihove vere, sistema vrednot in življenjskega poslanstva.

Ob tej priložnosti bi se radi iskreno zahvalili vsem, ki so kot posebna delovna skupina prispevali k pripravi tega poziva k ukrepanju⁷ in so se vključili v poslanstvo Cerkve za

⁶ GS 91.

⁷ Elena Beccalli, Paolo Camoletto, John Dalla Costa, Jean-Baptiste Douville de Franssu, p. Séamus Finn, Robert G. Kennedy, Mark Krcmaric, Pierre de

resnico, in skladu ECHo,⁸ ki je omogočil razpravo o *Mensuram bonam* na Akademiji za družbene vede pri Svetem sedežu.

Vatikan, 10. novembra 2022

kardinal Peter Kowdo Turkson,
kancler Papeške akademije znanosti
in družbenih ved

Lauzun, p. Thomas McClain, p. Nicola Riccardi, Antoine de Salins, Anna Maria Tarantola, Alessandra Viscovi, Helge Wulsdorf, Stefano Zamagni.

- ⁸ ECHo Fund je svetovalna skupina s sedežem na 55 Silwood Road Bramely Johannesburg, ki ima predstavnike v vzhodni Afriki (Kenija), zahodni Afriki (Gana) in srednji Afriki (DR Kongo) in pomaga krajevnim cerkvam pri financiranju cerkvenega poslanstva.

Potem, ko je v Lukovem evangeliju izrekel blagre in učil o ljubezni do sovražnikov, Jezus pravi:
»Ne sodite in ne boste sojeni. Ne obsojajte in ne boste obsojeni. Odpuščajte in vam bo odpuščeno. Dajajte in se vam bo dalo; dobro, potlačeno, potreseno in zvrhano mero vam bodo nasuli v naročje. S kakršno mero namreč merite, s takšno se vam bo odmerilo« (Lk 6,37-38).

UVOD

Kaj potrebujejo vlagatelji?

In kaj se pričakuje od vlagateljev?

1. Naložbe še nikoli niso bile tako pomembne in zahtevne kot zdaj. Številne negotovosti, vključno z geopolitičnimi napetostmi, pandemijami in podnebnimi spremembami, dodajajo veliko dvoumnosti tudi najbolj informiranim analizam tveganja. Odločitve še dodatno otežujejo vse širši premisleki o vrednotenju finančnih donosov v povezavi z družbenimi in ekološkimi rezultati. Ne glede na to, ali vlagatelji zahtevajo možnosti, ki obravnavajo te številne odgovornosti, ali se jim upirajo, se sama narava vlaganja temeljito spreminja. Nestabilnost zaradi mnogih globalnih kriz pretresa trge in ekonomske teorije ter postavlja vlagatelje v negotov položaj. Medtem ko upravljajo znotraj podedovane gospodarske paradigme – ki je še vedno v veljavi in še vedno najbolj vplivna –, morajo vlagatelji najti nova merila za upravljanje premoženja in tveganj, da bi ustvarili ekonomijo, ki jo zahteva prihodnost. Vsaka naložba je nepogrešljiva, a ne ustvarja le materialnih zmožljivosti za potrebne spremembe, temveč tudi oprijemljivo izraža vrednote, ki lahko bodisi prispevajo k prihodnosti

bodisi jo opustijo. Vprašanj je veliko. Ne le težkih vprašanj, ki do skrajnosti obremenjujejo sposobnosti vlagateljev za vrednotenje, temveč tudi vprašanj, na katera ni odgovorov; in nujnosti, ki jih morajo vlagatelji začeti reševati, še preden se vzpostavijo nove arhitekture teorij ali norm.

2. Dokument *Mensuram bonam* (MB) podpira vlagatelje v tem krožišču preizkušenj in vprašanj. Glede na to, kaj je na kocki za človeštvo in prihodnje generacije, MB vneto »poziva k ukrepanju« za naložbe, ki temeljijo na veri, so skladne z vero in navdihnjene z vero ter temeljijo na evangeliju in usmeritvah cerkvenega nauka. Papež Frančišek poudarja, da je »nakupovanje vedno moralno – in ne zgolj ekonomsko dejanje«. ⁹ Zaradi svoje moči in potenciala je investiranje še posebej obremenjeno in obteženo s temi moralnimi razsežnostmi. K temu, da je ta trenutek tako zmeden in grozeč za vlagatelje, prispeva tudi to, da prevladujoče ekonomske teorije vseh teh razsežnosti še ne upoštevajo. Po svetovni finančni krizi je papež Benedikt XVI. zavrnil prepričanje, da lahko ekonomija deluje neodvisno od etike. Poudaril je, da sta veljavnost in verodostojnost gospodarske dejavnosti odvisni od etike, ki je zakoreninjena v možnostih »celostnega človeškega razvoja«. ¹⁰ Kaj to pomeni? Preprosto, da je prava norma za napredek in za ekonomijo razcvet človečnosti – kar je sv. Pavel VI. opisal

⁹ Frančišek. *Evangelii gaudium*, 57 [slovenski prevod: *Veselje evangelija*. CD 140].

¹⁰ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 45–46.

kot »prehod iz manj kot človeških razmer v resnično človeške«. ¹¹

Človekov razvoj iz vrednot vere

3. Čeprav MB spodbuja razmislek vseh vlagateljev o humanističnih vrednotah za razvoj, katoliške še posebej nagovarja z načeli vere, na podlagi katerih lahko ocenjujejo vse svoje finančne instrumente. Priznati je treba, da številni vlagatelji, tudi katoličani, ki jih navdihujejo posamezne škofovske konference, že opravljajo izredno težko delo pri razločevanju novih vzorcev odgovornega vlaganja v skladu z osebno vero ali vrednotami. Njihova prizadevanja so bila med pionirskimi in so omogočila današnjo eksponentno rast etičnih, zelenih, družbeno odgovornih ali okoljsko trajnostnih skladov. MB pozdravlja ta prizadevanja in gibanja, hkrati pa priznava, da je zagon za strukturne spremembe težji iz dveh osnovnih razlogov: zaradi motivov in ukrepov. Na primer, ali so cilji in zahteve odgovornih za naložbe pristno

MB črpa iz izvirov vere, iz Svetega pisma in iz katoliškega družbenega nauka, da bi povečala sposobnost vlagateljev za etični razmislek in moralne inovacije.

¹¹ Pavel VI. *Populorum progressio*, 20 [slovenski prevod: *O delu za razvoj narodov*. Ljubljana: Nadškofijski ordinariat, 1967].

zakoreninjeni v celostnem človekovem razvoju? Ali pa se človeške vrednote uporabljajo instrumentalno? Vlagatelji imajo sicer vedno več možnosti, vendar te na tej točki pogosto le še povečujejo zmedo, saj namen in verodostojnost inovacij ostajata nepregledna, če ne celo nerazločljiva. Potrebni so novi ukrepi, da bi določili norme za celosten človekov razvoj in oblikovali zanesljiva merila za večplastno uspešnost oziroma učinkovitost. MB črpa iz izvirov vere ter uporablja primere iz Svetega pisma in katoliškega družbenega nauka, da bi povečala sposobnost vlagateljev za etični razmislek in moralne inovacije.

Dobra merila. Le začetek

4. *Mensuram bonam* pomeni za *dobro mero*. Nadaljuje sodelovanje Cerkve s poslovnim in finančnim svetom pri izvajanju njenega *poslanstva resnice* v luči evangelija. Dobra mera, kot jo je izrekel Jezus v Lukovem evangeliju, ima več pomenov. Nanaša se na osebni in družbeni presežek, ki se uresniči, ko se v človeških odnosih obstoječe norme vzajemnosti prekvasijo z usmiljenjem in odpuščanjem, ki ju je podaril Bog. Takšni darovi iz Božjega »presežka« določajo tudi etično normo za vero – so moralno merilo, s katerim se meri, kako vero živimo.

Druge posledice čakajo na nadaljnji razmislek in preučevanje tega odlomka. Za vlagatelje ima dobra mera, ki jo uvaja MB, dve posledici. Prva je, da zagotavlja predhodni postopek za oblikovanje na veri temelječih standardov –

ukrepov ali korakov, ki jih je treba sprejeti, da bi prepoznali, kaj vera zahteva tukaj in zdaj. Premagovanja napetosti med finančno fiduciarno dolžnostjo in dolžnostmi vere za pravičen in trajnosten skupni dom ni mogoče omejiti na kontrolni seznam. Brez predpostavljjanja rezultatov MB določa postopke za razmislek, da bi še naprej razvijali možnosti uporabe vere in razuma, ter za dialog, da bi se učili od inovatorjev in podpirali sodelovanje.

Drugi pomen dobre mere je, da začnemo izredno težko in dolgotrajno delo oblikovanja veljavnih meril za ocenjevanje celostnega človekovega razvoja. Pomembni okviri so že bili vzpostavljeni, na primer *Cilji trajnostnega razvoja Združenih narodov* [Sustainable Development Goals – SDG]. Združeni narodi in drugi organizmi oblikujejo smernice za merjenje pravičnih, vključujočih in ekološko neoporečnih praks, kljub temu pa še ne obstaja naložbeni algoritem za simulacijo človeške zavesti. Tudi skrbni ukrepi, ki uporabljajo najobsežnejše razpoložljive podatke, so omejeni, saj lahko predvidevajo prihodnje možnosti le na podlagi preteklih izkušenj. MB pod okriljem Papeške akademije za družbene vede [Pontifical Academy of Social Sciences – PASS] spodbuja interdisciplinarno delo znanstvenikov in raziskovalcev, da bi bolje razumeli kompleksnost in sisteme, ki so ključni za merjenje naložb. Sicer pa se morala opira na drugačen red izračuna, ki ga številke predstavljajo zgolj nepopolno. MB je v službi realnega gospodarstva in njegovih etičnih temeljev, tako da spodbuja skupno dobro za celosten človeški razvoj. Na kratko, MB podpira osebni značaj vsakega človeka kot osrednje merilo družbenega

reda in ustvarja »pripoved o človeškem dostojanstvu, ki nikogar ne pušča zadaj«. ¹²

Komu je MB namenjena?

5. MB poziva vse katoličane, ki se ukvarjajo z naložbami, naj pri upravljanju svojih financ uradno sprejmejo in uporabljajo merila, ki temeljijo na veri. Posebej se obrača na vlagatelje, ki začenejo proces premisleka, pa tudi na tiste, ki še naprej širijo svoja naložbena obzorja in izpopolnjujejo svoje prakse. V luči drugega vatikanskega koncila se vsako delo obravnava kot priložnost za uresničevanje cerkvenega nauka v vsakdanjem življenju. ¹³ Sv. Pavel VI. je ugotovil, da je »vsakdo, ki dela, ustvarjalec«. Ko papež Benedikt XVI. poudarja ta koncept, zapiše, da ima »poslovna dejavnost človeški pomen, ki je pred poklicnim«, kar pomeni, da sta »potrebni tako poklicna usposobljenost kot moralna do-

¹² Generalni sekretar Združenih narodov (ZN) Ban Ki-Moon na predstavitvi *Ciljev trajnostnega razvoja ZN* v Generalni skupščini ZN (2015). Omeniti velja, da, ker je v središču katoliškega družbenega nauka vizi-ja človeške osebe, njenega celostnega razvoja in poklicanosti v odnosu z Bogom, drugimi osebami in stvarstvom, gre KDN v smislu moralne odgovornosti veliko dlje od vseh obstoječih načel družbeno odgovornega investiranja (SRI) ter okoljskega, socialnega in korporativnega upravljanja (ESG). V skladu s tem mora Cerkev dejavno spodbujati KDN in njegove prednosti pri upravljanju in gospodarjenju s finančnimi sredstvi. Podobno Cerkev poziva tudi vse regulativne cerkvene nosilce, naj v celoti sprejmejo načela, predstavljena v dokumentu *Mensuram bonam*, in tista, ki so jih dodatno razvile posamezne škofovske konference.

¹³ LG 33.

slednost».¹⁴ Za verne vlagatelje to pomeni, da že v izhodišču ustrezno usklajujejo gospodarske cilje s temeljnimi načeli moralnega in družbenega nauka Cerkev. Katoliškim vlagateljem tudi nalaga, naj s svojim strokovnim znanjem, veščinami, angažiranjem in etičnimi razmisleki prispevajo k spreminjanju gospodarske kulture, da bi pospešili razcvet celostnega človekovega razvoja.

6. *Kompandij družbenega nauka Cerkev* je glavni vir načel za vlaganje v skladu z vero, kot jih razvija MB. Že so se začeli številni načrti, ki upoštevajo družbeni nauk Cerkev na vseh človeških področjih. Simpoziji in izdaje, namenjene poslovnem in ekonomistom, so raziskovali poklicne vidike poslovnega vodenja in izobraževanja¹⁵ in obravnavali etične temelje za prenovo gospodarstva po svetovni finančni krizi.¹⁶ Pred kratkim je papež Frančišek povabil strokovnjake s področja revizije, financ in strategije, naj oblikujejo novo generacijo svetovalcev, ki jo imenuje »celostni svetovalci«. Sveti oče pojasnjuje, da je mogoče veliko storiti za reševanje številnih kriz, ki pestijo naš svet, če

¹⁴ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 41, 71.

¹⁵ Dikasterij za spodbujanje celostnega človekovega razvoja. *Vocation of the Business Leader: A Reflection* (5. izdaja, 2018). in: 8th International Conference on Catholic Social Thought and Management Education. *Renewing Mission and Identity in Catholic Business Education* (Univerza v Daytonu, 18.–20. junija 2012).

¹⁶ *Banking on the common good, finance for the Common good*. Seminarski dokument, San Calisto, 13. maja 2013. Peter Turkson. *The Future of the Corporation: From Best in the World to Best for the World* (Univerza v Andih, Čile, 2016). Prim. tudi blog Michaela Seana Winterja (<https://www.ncronline.org/blog/distinctly-catholic/cardinal-turkson-business-vocation>).

»svoje analize in predloge organizirajo s celostno perspektivo in vizijo«. ¹⁷ Če prenesemo ta pogled papeža Frančiška na MB, lahko rečemo, da podpira novo generacijo, ki bi jo lahko imenovali »celostni investitorji«, in sicer tako, da na osnovi cerkvenega nauka navdihuje vizije in razvoj perspektive, ki je širša in bolj vključujoča.

7. MB posebej nagovarja katoličane – med drugim tiste, ki nadzorujejo premoženje Cerkve ter njene naložbe in ustanove, odgovorne za katoliške organizacije, ustanove in redove pa tudi posamezne katoličane, ki so vlagatelji, katoliške profesorje in študente poslovnih in finančnih smeri. Hkrati MB ugotavlja, da imajo verske smernice za vlagatelje razumski odmev v številnih verskih tradicijah. Poštenost, zaupanje, resnica, pravičnost, usmiljenje, iskrenost, odgovornost in vzajemnost »zlatega pravila« so primeri splošno razširjenih kreposti. Papež Frančišek poudarja darove sodelovanja, kot bi bili sestre in bratje: »Nujni izziv za zaščito našega skupnega doma vključuje skrb za povezovanje celotne človeške družine v prizadevanjih za trajnostni in celostni razvoj, saj vemo, da se stvari lahko spremenijo /.../ Človeštvo je še vedno sposobno sodelovati pri gradnji našega skupnega doma.« ¹⁸

¹⁷ Tiskovni urad Svetega sedeža. Bilten št. 075, 22. septembra 2022, Avdiencia za udeležence svetovnega srečanja Deloitte.

¹⁸ Frančišek. *Laudato si'*, 13 [slovenski prevod: *Hvaljen, moj Gospod*. CD 149].

I. POGLAVJE

NAČELA ZA DOBRO MERO

SMERNICE IZ VERE IN KATOLIŠKEGA DRUŽBENEGA NAUKA

8. Etika »vlaganja« je za katoličane zakodirana že v etimologiji te besede. V latinščini *investire* pomeni »obleči« in »podeliti oblast«. V Svetem pismu se prvo dejanje dobesednega vlaganja pojavi v Prvi Mojzesovi knjigi, ko je Bog – potem ko je Adama in Evo zaradi neposlušnosti izgnal iz rajskega vrta – »naredil človeku in njegovi ženi suknji iz kože in ju oblekel« (1 Mz 3,21). Adam in Eva sta se pred Bogom skrivala zaradi sramu pred svojo goloto. S tem ko jima je Bog naredil oblačila, je dejansko ublažil njun strah in jima povrnil zmožnost za odnos. Božje usmiljenje je usmerjeno v prihodnost in je rodovitno. Predvideva ranljivost Adama in Eve ter jima s tem darom zaščite zagotavlja telesno in osebno varnost, da lahko prevzameta svoji vlogi v Božjem stvarstvu. Tako je tudi danes, ko je vsaka naložba zamenjava [angl. *trade off*] za tveganje (ali ranljivost) in v prid prihodnji zaščiti in koristim. Vlaganje lahko upravičeno obravnavamo kot poklicanost, saj gre za od Boga podedovano zmožnost ustvarjalnega predvidevanja, zmanjševanja in odpravljanja ranljivosti stvarstva. Sprejete te poklicanosti in spodbujanje njenega razvoja zahteva,

da vlagatelji svojo tehnično izvedenost dopolnijo z molitveno refleksijo. Za verne vlagatelje je pogled na svet, ki ga oblikujejo številke in analitika, za vedno nepopoln. Tudi kratki trenutki ob Svetem pismu ali bežni citati iz nauka Cerkve lahko z milostjo ali modrostjo zapolnijo te etične vrzeli bodisi glede perspektive bodisi glede postopka.

9. Po Božjem načrtu so ženske in moški obdarjeni z umskimi sposobnostmi, s pomočjo katerih lahko rastejo v modrosti, da bi razumeli svojo skupno odgovornost drug za drugega in za stvarstvo – vse kot del celostne ekologije. Na podlagi vere in razuma ter pod vodstvom Svetega Duha lahko ljudje prepoznavajo načela, na katerih temeljijo dobro

Za verne vlagatelje je pogled na svet, ki ga oblikujejo številke in analitika, za vedno nepopoln. Tudi kratki trenutki ob Svetem pismu ali bežni citati iz nauka Cerkve lahko z milostjo ali modrostjo zapolnijo te etične vrzeli bodisi glede perspektive bodisi glede postopka.

delujoči sistemi, vključno s financami in naložbami. Te resnice pomagajo pri oblikovanju operativnih procesov in praks, ki so bistvenega pomena pri vodenju ustanov in posameznikov v njihovem sodelovanju pri financah. V MB je predlog z vero skladnega priročnika za vlagatelje navdihnjen z modrostjo, ki jo posreduje Katoliška Cerkve in ki temelji na Svetem pismu in živem izročilu Cerkve, kakor ga razlaga cerkveno učiteljstvo. Z darom vere Božje razodetje

širi obzorja človeštva ter zadovoljuje naše globoko hrepenenje po resnici in končnem smislu človeškega življenja.

10. Temelji vere so lahko izvirno poimenovanje za usmeritev k naložbam po učenju Jezusa Kristusa. Drugi danes uporabljajo različne izraze, kot so: z vero oblikovani, z vero informirani, versko usmerjeni, versko dosledni, z vero usklajeni in z vero navdihnjeni. V praksi vlagatelji, ki razmišljajo o svoji veri, uporabljajo niz vprašanj in spodbud – raziskujejo Sveto pismo, se sprašujejo o cerkvenem nauku, se ozrejo na svojo etično modrost in si vsak na svoj način prizadevajo biti odprti za darove Svetega Duha.

11. Skrbi, ki so vzpodbudile nastanek MB, so se dejansko pojavile na terenu, v konkretnem življenju. Številne krajevne in regionalne škofovske konference so že naredile analizo družbe v luči cerkvenega nauka. In na podlagi teh skrbi na lokalni ravni so škofje opredelili načela za spremembe, ki veljajo za vernike, predvsem pa za vlagatelje. Avstrijska škofovska konferenca je na primer ugotovila, da »bogastvo« zagotavlja »ekonomsko podlago ustanovam in ljudem«. Ima velik vpliv na strukturo družbe. V skladu s tem avstrijski škofje sklepajo, da je »tisti, ki lahko nekaj naredi z njim, obvezan, da to sposobnost odgovorno uporabi«. ¹⁹ Podobno in kot odmev na nauk o celostnem človeškem razvoju ameriški škofje ugotavljajo, da »gospodarsko

¹⁹ Avstrijska škofovska konferenca. *Smernice za etične naložbe* (Katholische Kirche Österreich 2018), Amtsblatt der Österreichischen Bischofskonferenz Nr. 74 (1. januarja 2018).

življenje odpira pomembna družbena in moralna vprašanja za vsakega od nas in za družbo kot celoto. Kot družinsko življenje je tudi gospodarsko življenje eno glavnih področij, na katerem živimo svojo vero, ljubimo bližnjega, se soočamo s skušnjavami, uresničujemo Božji načrt stvarjenja in dosegamo svojo svetost.«²⁰ Vlaganje na temeljih vere pripada torej področju poklicanosti. Poleg osebnega spreobrnjenja si katoliški družbeni nauk prizadeva, da bi naše skupno področje, vključno s trgi in kulturo, postalo bolj človeško. V ta namen Italijanska škofovska konferenca vernike spominja, da »etika pripada financam kot nekaj, kar jim je lastno in izhaja iz njih samih. Ni dodana naknadno, ampak izhaja iz notranje potrebe financ samih, da bi sledile svojim ciljem, saj so tudi te človeška dejavnost.«²¹

Tudi druge katoliške in cerkvene ustanove (na primer IOR – Istituto per le Opere di Religione) so razvile norme za upravljanje financ, ki upoštevajo zahteve vere. Znatni napredek je bil dosežen pri določanju odgovornosti in vključevanju izdajateljev vrednostnih papirjev v reforme. To delo, podprto z inovacijami velikih ustanov, je obrodiло veliko sadov, saj industrija vrednostnih papirjev zdaj za pripravo in trženje novih ponudb pogosto uporablja izraz »katoliško presejanje naložb« [angl. *Catholic Investment*

²⁰ Katoliški škofje Združenih držav Amerike. *Economic Justice for All*. Pastoralno pismo o katoliškem družbenem nauku in ameriškem gospodarstvu, 1986, 6.

²¹ Italijanska škofovska konferenca. *La Chiesa Cattolica e la gestione delle risorse finanziarie con criteri etici di responsabilit  sociale, ambientale e di governance*, Documentazione CEI, 9. marca 2020, 3 (<https://economato.chiesacattolica.it/linee-guida-per-gli-investimenti-sostenibili-ed-etici/>).

Screening]. Tajništvo za gospodarstvo Svetega sedeža je vzpostavilo svoj postopek za pripravo takšnih smernic za vatikansko naložbeno politiko. To vključuje predhodni postopek za strukturne spremembe: prenovno fiduciarnega obsega upravljanja, ponovno oblikovanje naložbenih strategij, oblikovanje standardov za partnerstva in svetovalce ter ocenjevanje rezultatov na podlagi njihovih številnih, celostnih razsežnosti. MB gradi na tem temeljnem delu iz številnih virov ter razširja cerkvene smernice in načela dobrih ukrepov v korist vseh katoliških vlagateljev.

12. Za številne druge primere, kjer etična naložbena merila še ne obstajajo, MB poziva k njihovemu takojšnjemu razvoju. Vlagateljem ponuja načela in orodja za politike, ki temeljijo na veri, ter načrt za izvajanje.²² Glede na tveganja, ki lahko ogrožajo naš skupni dom, je sleherni, ki nosi odgovornost na področju financ, poklican upoštevati razvoj etičnih smernic, da bi svoje naložbene odločitve in strategije uskladil s skupnim dobrim. Čeprav je krmarjenje med temi pogosto nasprotujočimi si in včasih protislovnimi cilji izziv,

Za številne druge primere, kjer etična naložbena merila še ne obstajajo, MB poziva k njihovemu takojšnjemu razvoju. Vlagateljem ponuja načela in orodja za politike, ki temeljijo na veri, ter načrt za izvajanje.

²² To je podrobneje opisano v drugem poglavju MB.

vloga vlaganja ne more biti ločena od etične mreže svojih vplivov. Papež Benedikt XVI. je trdil, da »brez poštenih ljudi, brez gospodarstvenikov in politikov, ki v svoji vesti živo občutijo klic po skupnem dobrem, razvoj ni mogoč«. Pojasnjuje, da moramo preseči »zmedo med cilji in sredstvi, ko je edino merilo za delovanje v podjetništvu domnevno doseganje največjega možnega dobička«.²³ Dejansko je potrebno vlogo vlaganja dodelati kot proces razmišljanja, ki odraža številne vrednote, odgovornosti in rezultate.

²³ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 71.

STEBRI VERE. VLAGANJE V KATOLIŠKEM KLJUČU

13. Klic MB je prišel ob primernem času. Svet je zapleten v številne krize.²⁴ »Tisti, ki po veri in krstu pripadajo Kristusu, morajo izpovedati svojo krstno vero,«²⁵ saj mora biti »celotna skrb za nauk in njegovo poučevanje usmerjena v ljubezen, ki se nikoli ne konča.«²⁶ Ob soočanju s temi prekrivajočimi se krizami – ki so tako globalne kot lokalne – mnogi menedžerji, finančni svetovalci in vlagatelji priznavajo, da so trgi vstopili v novo fazo nestanovitnosti in negotovosti. MB to spoznanje usmerja k moralnim posledicam, in sicer da – kot še nikoli prej – vse človeštvo, vključno s prihodnjimi generacijami, povezuje množica med seboj prepletenih negotovosti. MB se v veri sprašuje, kako lahko te negotovosti obvladujemo in zmanjšamo. Kakšne so etične odgovornosti, ki jih je treba upoštevati pri naložbah? Katere sposobnosti moramo kot Cerkev skupaj razvijati, da bi lahko oblikovali novo ekonomijo za celosten razvoj?

²⁴ Papež Frančišek in Austen Ivereigh. *Let Us Dream*. Simon & Schuster, Kindle edition. 2020, 4–6.

²⁵ KKC 14.

²⁶ *Prav tam*, 25.

14. Oblikovanje dobrih ukrepov za vlaganje iz vere ima dva osnovna vira, ki ju je uporabila MB. Prvi je *Katekizem Katoliške Cerkve*, drugi pa *Kompendij družbenega nauka Cerkve*. Skupaj s Svetim pismom sta za vse katoličane to temeljna dokumenta, ki ju je treba pogosto navajati in premišljevat. Številni sodelavci so več let pripravljali MB, iz teh prizadevanj pa so nastali bogati povzetki *Katekizma* in *Kompendija*. Da bi se posvetili nujni nalogi, ki je pred nami, ta poziv k ukrepanju vsebuje kratek pregled povzetkov, za bolj poglobljen študij pa bo sledilo bogatejša teološko in pastoralno gradivo.

Oblikovanje dobrih ukrepov za vlaganje po katoliških načelih ima dva osnovna vira, ki ju je uporabila MB. Prvi je *Katekizem Katoliške Cerkve*, drugi pa *Kompendij družbenega nauka Cerkve*.

Božje razodetje kot osnova za vero in so-zavezanost za skupno dobro

15. Bog Stvarnik vsega je človeštvu spregovoril po pre-rokih in svojem Sinu Jezusu Kristusu. Z razodetjem Božje odrešujoče ljubezni do človeštva je Bog v daru vere dodelil človeku zmožnosti za odkrivanje poglobljenega bivanja v odnosu z Bogom, z drugimi, ki jih je ustvaril isti Bog, in s preostalim stvarstvom. V svojem dostojanstvu je torej vsaka oseba tako bitje odnosov kot posameznik.

- ***Poziv k proučevanju in preverjanju***

V luči vere se na novo opredelita istovetnost in opis dela vlagatelja. Verni vlagatelji niso zadolženi le za strateško in odgovorno upravljanje transakcij, temveč so pozvani, da se dojemajo kot potopljene v številne odnose. Dejansko je dobro merilo smisla in sreče vsakogar, da prispeva delež s svojim življenjem, talenti, delom in sredstvi drugim in svetu.

- ***Kako odločitve vlagatelja sodelujejo z Božjim načrtom za stvarstvo in človeštvo?***

Zvestoba Božji zavezi po Jezusu Kristusu

16. Jezus, pravi Bog in pravi človek, vstopi v človeško zgodovino, da bi oznanil Božje gospostvo. Jezusovo utelešenje je – v nekem smislu – največje nasprotje, ki prelamlja domnevne ločnice med Božjim in človeškim, med časnim in večnim, med smrtjo in življenjem. Novi red, ki ga pooseblja Jezus, ruši človeške norme pravičnosti in poštenosti. Božjo ljubezen je treba udejanjiti v vseh odnosih z ljubeznijo, ki vključuje bližnjega in seže do tistih, ki veljajo za najmanjše in zadnje, vključuje celo sovražnike. Jezus udejavanja dobro mero Božjega darovanja, usmiljenja in odpuščanja in uči dobro mero, na primer z blagri, da bi njegove sestre in bratje uspeli z normami ljubezni počlovečiti pravičnost.

- ***Poziv k dožemanju vlaganja kot poklicanosti***

Vlagateljeve odločitve so polne tekmovalnosti in pogosto nasprotujočih si prednostnih nalog, še preden nanje pogledamo skozi prizmo vere. Zato papež Benedikt XVI. vztraja pri združevanju vere in razuma: ne le za »odpravljanje napak« gospodarskega sistema, ampak tudi za »usmerjanje globalizacije človeštva v odnosnem smislu, v smislu občestva in delitve dobrin«. ²⁷ Upoštevati je treba praktične in zakramentalne razsežnosti takega sodelovanja: v občestvu se porajajo nove ideje, se delijo pridobljene izkušnje, poskusi in najboljše prakse, na dan pridejo drzni upi, da bi si kot skupnost vere prizadevali za bolj človeške rezultate.

Ali je Božji glas, Božji klic, – namenjen vsakemu človeku – upoštevan? Kako si v vrvežu trgov in ob napornih zahtevah poklica najbolj oblikovati trenutke za molitveni razmislek?

Perspektiva poklicanosti spreminja tako osebne kot poklicne poglede. Papež Benedikt XVI. vabi sodobno družbo k resnemu razmisleku o življenjskem slogu, ki je v mnogih delih sveta nagnjen k hedonizmu in potrošništvu, ne glede na njune škodljive posledice. Potrebno je učinkovito spremeniti miselnost, ki lahko privede do sprejetja novega življenjskega sloga, »v katerem so iskanje resnice, lepote, dobrote in občestvo z drugimi zaradi skupne rasti dejavniki, ki določajo potrošniške izbire, varčevanje in naložbe«. ²⁸ Ali so spremembe, za katere si

²⁷ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 42.

²⁸ *Prav tam*, 51.

prizadevate kot verujoči vlagatelj, usklajene s spremembami osebnega življenjskega sloga? Kako vlagatelj osebno upošteva vero in njene vrednote?

Ali so bile vrednote, ki urejajo in usmerjajo naložbe, posebej prepoznane in opredeljene? Ali so bili izrecno pojasnjeni dobri ukrepi za integriteto verujočega vlagatelja? Ali so načela in merila za celovitost – upoštevajoča enotnost človeških, družbenih in ekoloških medsebojnih odnosov – vključena v postopke za določitev naložbenih ciljev in strategij?

Soudeležba v ljubezni in čudenju Sveti Trojici

17. Predstave in življenje katoličana se oblikujejo in so utemeljene na bistveni in vedno novi skrivnosti Trojice. Papež Frančišek poudarja, da »za kristjane vera v enega Boga, ki je trinitarično občestvo, pomeni, da je Trojica pustila svoj pečat v vsem stvarstvu«. ²⁹ V sledeh Trojice vera prepozna ustvarjalni potencial za edinost v različnosti. V sledeh Trojice so človek, družba in narava vpeti drug v drugega. Gre za vpetost, ki je hkrati ples; soodvisnost, ki je hkrati vir svobode. Po sledeh Trojice so ljudje poklicani k integriteti in integralnosti: k osebni celovitosti in svetosti, ki je hkrati odnosna in odgovorna za mrežo darov, ki jih podeljujejo Oče, Sin in Sveti Duh.

²⁹ Frančišek. *Laudato si'*, 239.

- ***Poziv k »umevanju stvarnosti v trinitaričnem ključu«***³⁰

Delo na področju odgovornega vlaganja poteka že več desetletij. V svojem bistvu novi in vse številčnejši ukrepi, ki skrbijo za okolje, družbo in kakovost upravljanja (ESG), odražajo temeljno resnico: da je gospodarstvo ugnedeno v družbi, da vpliva na ljudi na pozitiven in negativen način ter da je po naravi omejeno. S trinitaričnim ključem se računica za vlagatelje spremeni: od analize posameznih razsežnosti k ljubečemu upoštevanju celote. Kot piše papež Frančišek: »Božje osebe so medsebojni odnosi, svet pa, ki je bil ustvarjen po Božji podobi, je mreža odnosov. Ustvarjena bitja se obračajo k Bogu in po njem je vsakemu živemu bitju lastno, da teži k drugi stvari. Tako lahko v veselju srečamo številna trajna razmerja, ki se skrivnostno prepletajo.«³¹

Ali so bila poleg obstoječih meril za družbene, okoljske in upravljalvske razsežnosti raziskana in preučena tudi medsebojna razmerja med njimi? Ali so družbene in človeške posledice okoljskih vplivov jasne? Kdo je oškodovan? Kdo je v prednosti? Kako se krepi ali upada pravičnost? Ali so bili ovrednoteni ekološki vplivi odnosov družbe ali osebne porabe? Na kakšen način podjetja ali vzajemni skladi vplivajo na upravljanje? Ali je lobiranje podjetij ali njihov vpliv na regulatorje v skladu z nameni in vrednotami vlagatelja?

³⁰ *Prav tam*, 239.

³¹ *Prav tam*, 240.

V objemu milosti

18. Krščanska vera razkriva, da vse človeško delovanje najde svojo polnost v usmiljenju in ljubezni Boga, ki je ustvaril človeka po svoji podobi in odrešil človeštvo po Jezusu Kristusu. Ko se posamezniki odprejo odnosu s Kristusom, ima prejeta milost učinek, ki se razrašča in odmeva v vsej družbi in stvarstvu. Ker je Jezus v celoti prevzel človeško naravo, nobeno področje človeka, njegovih načrtov ali prizadevanj ni zunaj dosega Božje milosti. Prav tako molitev in zakramenti niso edina mesta, kjer se podeljuje milost. Vsak trenutek, vsako opravilo, vsaka odločitev je prežeta z milostjo Svetega Duha za gradnjo Božjega kraljestva – za odgovor na velik Božji dar ljubezni z našim življenjem. Eden od darov te milosti je prepoznavanje prave vrednosti in s tem mere vseh stvari.

- *Poziv k razločevanju*

Vlaganje s perspektivo ali merili iz vere umešča cilje in rezultate v čudovito Božjo milost. Ker so vse naložbe udeležene v bogastvu Božjih darov, nobena ne more veljati za moralno nevtrarno. S sredstvi, ki jih uporabljamo, bodisi pospešujemo uresničevanje Božjega kraljestva bodisi ga zanemarjamo in spodkopavamo. Mnogi vlagatelji in vodstveni delavci priznavajo, da so enosmerni izračuni, omejeni na izbiro »ali/ali«, nepopolni ali neustrezni. Skrb za okoljske in družbene učinke dejansko kaže na preusmeritev k razmišljanju, ki spoštuje večplastnost gospodarstva, saj vključuje medsebojno povezanost več

dejavnikov. Zato je predstavljanje in izvajanje pristopa »in/in« nujno, vendar tudi izredno težko. Perspektiva in milost vere sta nepogrešljivi. Z vero se pokaže prava vrednost možnosti ali izidov (če to dovolimo); z milostjo so dosegljive prebojne inovacije ali možnosti, ki presegajo obseg trenutne logike (če ji zaupamo).

Ali so bila zaradi ugotavljanja dobrih ukrepov opredeljena sredstva etike in etične obveznosti naložb ali naložbenih strategij? Poleg pozitivnih in negativnih ekonomskih zunanjih učinkov je treba na podlagi dejstev in kvalitativnih presoj ugotoviti, kakšna so človeška, družbena in ekološka sredstva in obveznosti. Ali so dobički »resnični«, ker zagotavljajo pošteno, pravično in spodbudno vrednost za ljudi in družbo? Ali pa so bili zaradi lažnih dobičkov škodljivi vplivi preneseni na druge ali na prihodnje generacije?

Oblikovanost z Božjo besedo

19. Evangeliji so temelj katoliške vere: privzemanja Kristusove miselnosti in posnemanja v konkretni resničnosti svojega časa in kraja. Prihod kraljestva, ki ga oznanja Jezus, se še vedno dogaja v napetosti med tukaj-in-zdaj in ne-zdaj; med sedanjostjo in prihodnostjo; med »na zemlji kot v nebesih«. Bivanje Jezusovih učencev ni omejeno na upoštevanje zapovedi ali obredov, ampak je živo prijateljstvo, po katerem vsak človek, ki je krščen, sodeluje z Jezusom v vsakodnevni gradnji Božjega kraljestva. Jezus oznanja drznost

in potrpežljivost, nujnost takojšnjega učenja in zaupanja, da bo po Božji skrbi tudi najmanjše seme zraslo v največje drevo. Govori tudi o praktičnih zadevah, kot sta sejanje in sajenje, ter o človeških zadevah, kot sta gospodstvo in kopičenje, da bi izpostavil nasprotje med običajnimi in Božjimi vrednotami. Jezusove prilike so med njegovim zemeljskim poslanstvom poslušalce (in zdaj bralce) pogosto vabile, naj se potopijo v neko okoliščino in dopustijo, da iz nje pronica človeška modrost, ki jim je lastna. Tisti, »ki imajo oči, da vidijo, in ušesa, da slišijo«, postanejo veseli udeleženci osebnega spreobrnjenja in združujejo svoje človeške pobude, ustvarjalnost, talente in velikodušnost z darovi in milostjo Svetega Duha, da bi prispevali k Jezusovemu delu razodevanja Božjega kraljestva.

- ***Poziv k lectio divina***

Kot smo že omenili, nobeno človeško področje ali izkušnja, vključno z vlaganjem, ni zunaj Božje skrbi ali zunaj dosega Božje milosti. Papež Frančišek v svoji katehezi o molitvi pojasnjuje tako osrednjo vlogo Svetega pisma kot tudi njegovo učinkovitost: »Besede Svetega pisma niso bile napisane zato, da bi ostale zaprte na papirusu, pergamentu ali papirju, ampak zato, da bi jih prejela oseba, ki moli, in da bi se razcvetele v njenem srcu.«³² Branje Božje besede kot molitev, še posebej takrat, ko je delo naporno ali v norih časih, »nam daje moč in vedrino, in nam, tudi ko nas izziva, daje mir«.

³² Frančišek. Splošna avdienza (27. januarja 2021).

Odlomki, ki so zanimivi za investitorje, lahko vključujejo take prilike, kot so o skritem zakladu, dragocnem biseru in mreži, vrženi v morje (prim. Mt 13,44-49); talentih (prim. Mt 25,14-30); o kmetu najemniku (prim. Mt 21,33-45) in vinogradnikih (prim. Mt 20,1-16).

Sveto pismo in še posebej evangelijski niso namenjeni uporabnosti v enosmernem smislu iskanja rešitev za težave. Namenjeni so srečanju z Jezusom in preobrazbi: kot veja na resnični trti (prim. Jn 15,1-11), kot sol in luč (prim. Mt 5,13-16) ali kot kvas (prim. Lk 13,20-21). Odlomkov in vrstic je veliko, naukov in navdiha pa neizčrpno mnogo.

Ključna je zvestoba. »Odlomek iz Svetega pisma, ki sem ga že večkrat slišal, me nekega dne nepričakovano nagovori in osvetli situacijo, ki jo živim. Vendar je potrebno, da sem tisti dan prisoten na tem srečanju z Besedo.«³³

S Svetim Duhom »Ostanite v moji ljubezni«

20. Skratka, luč vere osvetljuje novo vizijo, v kateri človek sredi vsakdanjega življenja prepozna ljubeč Božji načrt in si ga prisvoji. V živi veri zakoreninjena človekov namen in občutek smisla prežemata vse odločitve in dejanja. Sv. Pavel VI. je v okrožnici *Populorum progressio* izjavil, da »se je treba pogumno soočiti s sedanjim stanjem in se spopasti s spremljajočimi krivicami ter jih premagati«. Dejansko je dejavna navzočnost Svetega Duha tista, »ki

³³ Prav tam.

v človekovem srcu vzbuja neustavljivo zahtevo po dostojanstvu». ³⁴ S poslušanjem Božje besede, s srcem, umom in domišljijo raste osebna integriteta, da bi bila v skladu z Božjimi blagoslovi in vrednotami, polnimi ljubezni. S temi dobrimi merami, ki so nam lastne, vsak od nas postane nepogrešljivo orodje v velikem Božjem načrtu stvarjenja in odrešenja: »odkupiti in narediti vse stvari nove« (Raz 21,5; 2 Kor 5,17). Kot so pokazali številni vlagatelji, lahko finančno upravljanje pod vodstvom in navdihom vere prinese ne le boljše rezultate, ampak tudi boljša merila. MB se pridružuje temu procesu, slavi že začeto delo, se uči iz najboljših praks in vabi k sodelovanju, da bi bili procesi in ukrepi še trajnejši. Kot je pojasnil papež Benedikt XVI.: »Ko človekovo delo na zemlji navdihuje ljubezen, prispeva k zidanju tistega vesoljnega Božjega mesta [lat. *civitas Dei*], h katereму je usmerjena zgodovina človeške družine.« ³⁵

³⁴ Pavel VI. *Populorum progressio*, 32.

³⁵ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 7.

KATOLIŠKI DRUŽBENI NAUK (KDN). DOBRA MERILA ZA USMERITEV IN PRAKSO VLAGATELJEV

21. Vera v Kristusa, ki se odpira dinamizmu Božje milosti, ni zgolj umsko sledenje razodeti resnici. Da bi bila odrešujoča, jo mora oblikovati ljubezen, kot je učil sv. Pavel: »... saj v Kristusu Jezusu nič ne velja ne obreza ne neobreza, marveč vera, ki deluje po ljubezni« (Gal 5,6). Ves čas je gibanje med verniki, da bi živeli načela svoje vere v družbi, porajalo živo izročilo, ki usmerja življenje po krščanski veri v svetu.³⁶ Vera ne more biti zasebna resničnost – skupek osebnih prepričanj, ki se oblikujejo iz posameznikovega nauka in bogoslužja. Vera je nepopolna brez videnja sveta, zakoreninjenega v Božji besedi, in brez prevzemanja našega mesta v njem z našimi deli.³⁷

³⁶ Prim. *Journal of Catholic Social Thought* 10/2 (2013).

³⁷ Sv. Janez Pavel II. je o Adolfu Kolpingu dejal: »Kolping je skušal kristjane odvrniti od ležernosti in jih pozvati, naj se vrnejo k svoji odgovornosti za svet. Krščanstva ni razumel zgolj kot 'molitvene sobice', ampak kot v vsakdanjost vključeno držo, ki si prizadeva za oblikovanje družbene resničnosti. Kraji, kjer je treba uresničevati človeško in krščansko odgovornost, so zanj: družina, Cerkev, delo in politika« (Homilija (27. oktobra 1991); prim. tudi Frančišek, *Laudato si'*, 231).

22. Sinteza družbenega nauka in izročila Cerkve se nahaja v *Kompendiju družbenega nauka Cerkve* (KDNC)³⁸ in v aktualnih papeških enciklikah³⁹ in učenju,⁴⁰ v papeških naukah in izročilih ter naukih škofovskih konferenc. KDNC se opira na darove človeškega razuma, vključno s spoznanji iz filozofije, ekonomije, ekologije, naravoslovja, politike itd. Ta spoznanja, ki jih primerja in združuje z naukom vere in teologije, prispevajo k družbenemu nauku, ki postavlja človeško osebo v središče vseh svetovnih miselnih sistemov in dejavnosti.⁴¹ V svojem bistvu KDNC prispeva k razvoju človeške kulture, ki bo »skladno in celostno razvijala celotno človeško osebo ter vsem moškim [in ženskam] pomagala izpolnjevati naloge, h katerim so poklicani, zlasti kristja-

³⁸ Papeški svet za pravičnost in mir (ur.). *Kompendij družbenega nauka Cerkve*. Družina, 2007. *Kompendij družbenega nauka Cerkve* je najnovejša razlaga in predstavitev živega izročila družbene misli Cerkve. Družbeno izročilo ima začetek v Svetem pismu, razvija se vzporedno s človeško zgodovino in kulturo ter se še ni zaključilo. S pontifikatom papeža Leona XIII. (*Rerum Novarum*) se je usmerilo na trg, pod pontifikatom sv. Janeza Pavla II. pa je kot svoja ključna načela opredelilo naslednja: oseba in človekovo dostojanstvo, skupno dobro, solidarnost, subsidiarnost in sodelovanje, univerzalna namembnost dobrin zemlje ter več tem o osebi, družini, družbi, delu, vojni in miru itd. Od pontifikata Benedikta XVI. in papeža Frančiška naprej je postalo običajno govoriti kot o temeljnih pojmihi tudi o celostni ekologiji, trajnosti in skrbi za stvarstvo.

³⁹ Prim. Benedikt XVI. *Caritas in veritate* (2009) in Frančišek, *Evangelii Gaudium* (2013), *Laudato si'* (2015) in *Fratelli tutti* (2020).

⁴⁰ Prim. Frančišek in Ahmad Al-Tayyeb. *Documento sulla fratellanza umana* (2019) [slovenski prevod: *Dokument o človeškem bratstvu*. CDNS 34].

⁴¹ Človeški razum ni zmožen le sistematičnega spoznavanja resničnosti (prim. *Fides et ratio*), temveč lahko pozna tudi načela in objektivne zakone moralnega delovanja in ravnanja (*Veritatis splendor*). Vseeno pa narava po padcu (izvirnem grehu) potrebuje milost, da bi bila narava!

ni, ki so bratsko združeni v srcu človeške družine«. ⁴² Za vernika torej evangelijsko osvetljuje, pogloblja in povzdiguje te pojme ter jim daje povsem nov pomen v skladu s človekovo presežno naravo. Zato Benedikt XVI. govori o vplivu vere na razum, v katerem »razum vedno potrebuje očiščenje po veri«. Podobno, nadaljuje, »mora vero vedno očistiti razum, da bi pokazala svoj pristno človeški obraz«. ⁴³

To presežno videnje človeške osebe, ki je zakoreninjeno v Svetem pismu, se izraža v načelih dostojanstva, človekovih pravic, skupnega dobrega, solidarnosti, subsidiarnosti in udeležbe, univerzalnega namena dobrin zemlje. ⁴⁴ Papež Benedikt XVI. in papež Frančišek sta družbenemu nauku dodala vsak nove elemente, da bi z lučjo žive vere osvetlila sedanjo resničnost. Koncepti trajnosti, celostne ekologije, socialne pravičnosti, skrbi za revne in skrbi za naš skupni dom so bili opredeljeni kot ključne referenčne točke razmišljanja Cerkve o sodobnih vprašanjih. V ta vprašanja so vpeta vsa področja človekovega delovanja, vključno s financami. S svojim obsegom KDNC vlagatelj zagotavlja orodja za pravilno razločevanje, sprejemanje preudarnih in na veri temelječih odločitev za pridobitev dobre vrednosti,

⁴² GS 56.

⁴³ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 56.

⁴⁴ »Gre za načela splošne in temeljne narave, saj zadevajo celotno družbeno stvarnost: od tesnih in neposrednih odnosov do tistih, ki jih posredujejo politika, gospodarstvo in pravo; od odnosov med skupnostmi in skupinami do odnosov med ljudmi in narodi. Zaradi njihove trajnosti v času in univerzalnosti pomena jih Cerkev predstavlja kot primarne in temeljne referenčne parametre za razlago in vrednotenje družbenih pojavov, kar je nujen vir za izdelavo meril za razločevanje in usmerjanje družbenih interakcij na vseh področjih« (*Kompendij*, 161).

ki je tudi širše skupno dobro (*dobra mera*). V bistvu je kvadrat ROI – donos na naložbo, ki prispeva k materialnemu donosu na celosten razvoj.

23. Načela KDNC (in njihova uporaba) se še naprej osvežujejo in bogatijo. Številni vidiki teh načel so dobro znani, saj odražajo spoznanja iz naravnega prava. Drugi zahtevajo študij in razmislek zaradi izostrenega razumevanja, ki ga je dalo poznejše učenje papežev.

- **Človeška oseba in človekovo dostojanstvo:**⁴⁵ Oseba ali osebnost človeškega bitja je najvišje načelo družbenega nauka Cerkve, svoboden razvoj človeka pa je osrednje merilo družbenega reda. Vsak moški, ženska in otrok, ustvarjen po Božji podobi (prim. 1 Mz 1,27), ima v svoji osebi to dostojanstvo. Nadalje svetopisemski nauk poudarja, da je to dostojanstvo skupno vsem osebam kot sestram in bratom ne glede na kakršne koli družbene ali ekonomske razlike (prim. Ef 1,5; Rim 8,29).⁴⁶ Nobena oseba nima večjega dostojanstva kot druga. Zato človeška dejavnost, ki ima za posledico »pomanjkanje osnovnega človeškega dostojanstva« – kot so osiromašenje, zasužnjevanje ali kratenje svobode, krši temeljno celovitost Božjega načrta za stvarstvo in človeštvo. Vsakomur mora biti dostopen osebni napredek, ki dopušča uresničevanje

⁴⁵ Pojem človekovo dostojanstvo vključuje dostojanstvo vsakega človeka, vsake človeške skupnosti in dostojanstvo v človekovih pravicah.

⁴⁶ Grško *adelphos/adelphē* (brat/sestra) pomeni »iz iste maternice«. Ker izvira iz iste maternice, so si po dostojanstvu enaki (prim. *Fratelli tutti*, 22, 98).

človekovega razcveta, blaginje ali dostojanstva. Vsak človek je cilj sam po sebi, nikoli ni zgolj orodje, katerega ceno določa le koristnost (na primer zaradi proizvodnje ali porotrošnje). Pravi razvoj človeškega potenciala le izpolnjuje merila in zahteve *človeškega dostojanstva*,⁴⁷ če se osebnim zmožnostim omogoči prostor za razcvet.⁴⁸ Ta univerzalna razsežnost ni abstraktna. Konkretno in praktično pomeni, da oseba ni nekaj, ampak nekdo.⁴⁹ Zaradi tega dostojanstva, ki ga je vsak prejel od Boga, sta vsak moški in vsaka ženska poklicana k celostnemu človeškemu razvoju,⁵⁰ ki naj bi se uresničil v pristni ljubezni.⁵¹ Svoboda je temeljni izraz tega dostojanstva, vključno s pravicami do obhajanja bogoslužja, življenja po vesti in ustanavljanja združenj ali skupnosti. Papež Frančišek opozarja na sveto jedro človeškega dostojanstva, ko zapiše, da je »človeštvo 'sveti tempelj', v katerem 'trgovci' ne smejo špekulirati« in ki se »ne sme skrčiti na služenje denarja«.⁵²

⁴⁷ Prim. *Namen ciljev trajnostnega razvoja ZN*, kot ga je leta 2015 na Generalni skupščini ZN oblikoval Ban Ki Moon (opomba 22).

⁴⁸ Sen, Amartya. *Development as Freedom*. Oxford - New York: Oxford University Press, 2001, str. 91. Gl. tudi Nussbaum, Martha C. *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Harvard University Press, 2011, str. 21–22.

⁴⁹ Prim. KKC 357.

⁵⁰ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 18.

⁵¹ To je ljubezen do bratov in sester v resnici (*Caritas in veritate*, 1). Pomoč pri spodbujanju od Boga dane poklicanosti oseb pomeni sodelovanje z Božjim načrtom, ki je pred stvarjenjem (prim. Ef 1,4–5).

⁵² Frančišek. Nagovor Moneyvalu, 8. oktober 2020 (prim. *Evangelii gaudium*, 58).

- **Skupno dobro:** Načelo skupnega dobrega, »s katerim mora biti povezan vsak vidik družbenega življenja, če naj doseže svoj polni pomen«, izhaja iz dostojanstva, enotnosti in enakosti vseh ljudi ter ga tudi varuje.⁵³ Skupno dobro označuje »vsoto družbenih pogojev, ki ljudem, bodisi kot skupinam bodisi kot posameznikom, omogočajo, da popolneje in lažje dosežejo svojo izpolnitev«. ⁵⁴ Prodoren sinonim za skupno dobro je tisto, kar papeži Pavel VI., Benedikt XVI. in Frančišek imenujejo »človekov celostni razvoj«. Papež Frančišek ob pogledu na današnjo resničnost trdi, da je »celostna ekologija neločljivo povezana s pojmom skupnega dobrega, ki je osrednje in povezovalno načelo družbene etike«. ⁵⁵ Morda lahko, kot še nikoli doslej, vsak od nas osebno priča, da je dobro vsakega človeka prepleteno z naravnim dobrim; da je omogočanje izpolnjevanja osebnih zmožnosti, doseganje varnosti in upanja za družine ter rast odpornih skupnosti in institucij medsebojno povezano kot edinstvena ekologija. Vsaka skupina ali skupnost je v tej ekologiji obilne vzajemnosti soodgovorna za ustvarjanje pogojev, ki zagotavljajo osebno, družinsko dobro in dobro na ravni združevanja članov. ⁵⁶ Dostojanstveno življenje za uresničevanje polnega in celostnega osebnega razvoja je povezano z drugimi in naravo. Aristotel je predvidel osnovno prepletenost etike. ⁵⁷

⁵³ *Kompendij*, 164.

⁵⁴ *Prav tam*.

⁵⁵ Frančišek. *Laudato si'*, 156.

⁵⁶ *Kompendij*, 61.

⁵⁷ V skladu s sodobno rabo, ki izhaja iz Aristotelove filozofije, se skupno dobro nanaša na »dobro, ki je lastno in dosegljivo samo skupnosti, čeprav si

Sv. Janez XXIII. je na podlagi vere potrdil enako s tem, ko je pozval k »sodobni državi blaginje«, ki zagotavlja socialno varnost in pomoč tistim, ki si sicer ne morejo privoščiti polne udeležbe v dobrinah skupnosti.⁵⁸ Za papeža je merilo upravljanja življenjska moč skupnega dobrega. Določil je, da bi morala vsaka družba imeti take osebe, »ki jim je dodeljena javna oblast«, da bi »upoštevale vse tiste družbene pogoje, ki so v prid polnemu razvoju človeka kot osebe«.⁵⁹

V skladu s tem naukom se papež Frančišek zavzema za »državne in civilne ustanove, ki /.../ se ukvarjajo predvsem s posamezniki in skupnim dobrim«⁶⁰ in so ukoreninjene v družbenem prijateljstvu in družbeni dobrodelnosti.⁶¹ Ko gospodarstvo izgubi svojo človečnost, ljudje postanejo služabniki denarja.⁶² Papež Frančišek razlaga, da je »to oblika malikovanja, proti kateri smo poklicani, da se odzovemo s ponovno vzpostavitev razumnega reda stvari«. Če je skupno dobro merilo, »mora denar služiti in ne vladati«.⁶³

ga njeni člani posamično delijo«. Člani družbe so vključeni tudi v odnos, ki ga Aristotel opisuje kot obliko prijateljstva. To prijateljstvo je sestavljeno iz tega, da si državljani želijo dobrobiti drug drugega, da se zavedajo, da si njihovi sodržavljanji želijo njihove dobrobiti, in da sodelujejo v skupnem življenju, ki je odgovor na to vzajemno skrb (prim. Aristotel. *Nikomahova etika*, V. 2: 1130b 25; VIII, 14: 1163b 5–15). Glej Janez XXIII. *Mater et Magistra*, 48, 65; *Pacem in terris*, 58.

⁵⁸ Janez XXIII. *Mater et Magistra*, 48, 136.

⁵⁹ *Prav tam*, 65; tudi Janez XXIII. *Pacem in terris*, 58.

⁶⁰ Frančišek. *Fratelli tutti*, 108.

⁶¹ *Prav tam*, 182.

⁶² <https://www.coe.int/en/web/Moneyval> (7. novembra 2020).

⁶³ Prim. Frančišek. Nagovor Moneyvalu.

- **Solidarnost:** Solidarnost se kaže v odnosih, v katerih je treba skrbeti za skupne interese. To načelo je zakoreninjeno v bistvenem bratstvu človeške družine, ki živi za in v medsebojni družbeno zaznamovani ljubezni.⁶⁴ Solidarnost je dejavna zavezanost za skupno delo, delitev darov in uporabo vesti pri zagotavljanju skladnosti in upanja, da bo skupno dobro rodovitno. Po besedah papeža Frančiška se v nas »porajajo kretnje velikodušnosti, solidarnosti in skrbi, saj smo ustvarjeni za ljubezen«. ⁶⁵ Solidarnost lahko res vključuje občutek sočutja, vendar je veliko več. Sv. Janez Pavel II. jo je opisal kot »trdno in vztrajno odločenost, da se zavzamemo za skupno dobro; to pomeni za dobro vseh in vsakega posameznika, saj smo v resnici vsi odgovorni za vse«. ⁶⁶ Solidarnost je dejanje vključevanja in pripadnosti, ki zagotavlja in ščiti pogoje za svobodno sodelovanje vseh pri skupnem delu znotraj družbe. ⁶⁷ Gospodarstvo in naložbe, zavestne ali ne, so odvisne od zaupanja v družbi, ki ga ustvarja le prizadevanje za skupno dobro. Solidarnost je zato objektiv za ocenjevanje naših kretenj medsebojne povezanosti, vključno

64 Frančišek. *Fratelli tutti*, 94, 99; zlasti 106, 142. »Družbena ljubezen namreč omogoča napredovanje k civilizaciji ljubezni, h kateri se lahko vsi čutimo poklicani. Dobrodelnost je s svojo spodbudo k univerzalnosti zmožna zgraditi nov svet. Ni zgolj čustvo, je najboljše sredstvo za odkrivanje učinkovitih poti razvoja za vse« (183).

65 Frančišek. *Laudato si'*, 58.

66 Janez Pavel II. *Sollicitudo rei socialis*, 38 [slovenski prevod: *Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje*. CD 37].

67 Papeški svet za pravičnost in mir. *Work as Key to the Social Question: The Great Social and Economic Transformations and the Subjective Dimension of Work*. Vatican City: Liberia Editrice Vaticana, 2002, str. 356.

s pobudami, kot sta družbena odgovornost podjetij ali etično vlaganje. Podobno kot zaupanje je tudi solidarnost krhka – zlahka jo jemljemo za samoumevno ali jo zane-marjamo. Navsezadnje zato, ker smo vsi deležni istega človeškega dostojanstva, ni nihče osvobojen od osebne odgovornosti za skupno dobro drugih ljudi in stvarstva (tj. celostne ekologije).

- **Socialna pravičnost:** Učinkovita skrb za skupne interese je odvisna od pravičnosti, zlasti od celostnega uresničevanja in podpiranja socialne pravičnosti. Tako imenovana »splošna pravičnost« (opisana kot komutativna ali pravna) ureja odnose z določanjem in uveljavljanjem prava. Takšna pravila zagotavljajo ključna varovala za pravice pri izvajanju pogodb, uveljavljanju koristnosti in varovanju lastništva. Socialna pravičnost presega obvezno spoštovanje pravnih norm in vključuje moralne norme in ideale, povezane s skrbjo za udejanjanje skupnih zmožnosti. Božja vizija pravičnosti in usmiljenja odpira tisto pravičnost, ki se širi onkraj črke zakona, ki uresničuje nova obzorja vključevanja na podlagi solidarnosti in ljubezni.⁶⁸ Papež Benedikt XVI. je opazil, da za trg veljajo načela tako imenovane »komutativne pravičnosti«. Dajanje in prejemanje med strankami je urejeno zgolj kot transakcija. Družbeni nauk Cerkve pa nenehno poudarja prilagoditve tržnih in gospodarskih vlog, da bi vključevale distributivno in socialno pravičnost. Zakaj? Ker trgi sodelujejo v širši mreži

⁶⁸ Prim. *Kompendij*, 201–203.

odnosov in javnih dobrin. Če jih urejajo zgolj načela pogodbene enakovrednosti izmenjanih dobrin, sami po sebi ne morejo ustvariti družbene kohezije, ki je potrebna za učinkovitost in sinergijo. Distributivna pravičnost ni usmiljena ljubezen [lat. *caritas*] in ne more biti prepuščena samo človekoljubnosti. Vsi, ki sodelujejo pri upravljanju, zlasti v politiki pa tudi na vseh drugih področjih družbe, so zadolženi, da prispevajo k socialni pravičnosti za obnovo in rast skupnega dobrega. *Mensuram bonam* pri tem daje prednost prikrajšanim – s prerazporeditvijo –, tako da je vsakomur priznано dostojanstvo s tem, da je vključen.⁶⁹

- **Subsidiarnost:** Ljudje si zaslužijo dostojanstvo zato, da so lahko protagonisti lastne rasti in blaginje. Ne glede na status – delavec ali begunec, študent ali negovalec, poklicni ali migrantski delavec – si vsak zasluži dostojanstvo, to, da je viden in slišan in da tako pomaga oblikovati svojo usodo. Subsidiarnost je zaveza omogočiti ljudem, da delujejo in vplivajo na družbeno odločanje, ki je najbližje njihovim življenjskim resničnostim. To načelo izpolnjuje osnovno merilo svobode posredovanja, ki je nujno, saj ima »vsaka oseba, družina in vmesna skupina nekaj izvirnega, kar lahko ponudi skupnosti«. ⁷⁰ Zato je

⁶⁹ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 35–36. Prim. tudi Frančišek. *Fratelli tutti*, 22. Tudi Združeni narodi ob 20. februarju, dnevu socialne pravičnosti, potrjujejo, da je »socialna pravičnost temeljno načelo za mirno in uspešno sobivanje v državah in med njimi« (https://www.un.org/en/observances/social-justice-da).

⁷⁰ Prim. *Kompendij*, 187.

vrednost vsakega posameznika oprijemljivo vrednotena le, če mu je omogočeno, da dejavno sodeluje pri skupnem družbenem programu.⁷¹ Subsidiarnost zahteva, da večji in bolj oddaljeni subjekti upoštevajo in skrbijo za osebno pobudo, svobodo in odgovornost manjših, bolj lokalnih subjektov, da prevzamejo dostojanstvo odgovornosti za svoje odločitve.

Subsidiarnost je veliko več kot preprosto delegiranje, ki pogosto omogoča večjemu političnemu organu ali korporaciji, da obdrži moč in končni nadzor. Kadar je naloga delegirana, so tisti, ki so bili delegirani, za rezultate odgovorni voditeljem, nadrejenim ali menedžerjem. Solidarnost razdeli vloge in moč horizontalno ter ustvarja vzajemno odgovornost vseh ravni za skupno dobro. Dejansko obstaja globoka povezava med moralno avtoriteto, ki je zaupana voditeljem, in posredovanjem, doseženim s subsidiarnostjo. Voditelji velikih organizacij dajejo izraz družbenim možnostim, ki se tiho pojavljajo v skupnem dobrem, ter določajo vizijo in parametre upravljanja. Vendar pa sta avtoriteta in verodostojnost vodstva odvisni od tega, ali so lokalne enote in posamezniki usposobljeni za prevzemanje tveganj in odgovornosti. Subsidiarnost se razvija dvosmerno znotraj hierarhij: povratne informacije voditeljem olajšajo določanje namena in načel družbenih odnosov, hkrati pa omogočajo tistim osebam, ki so bližje lokalni ravni, da prispevajo k izvajanju in inovacijam.

⁷¹ Prim. *Kompendij*, 186–189; *Vocation of the Business Leader*, 51–52.

- **Skrb za naš skupni dom:** Okoljska občutljivost, ki je zdaj zapisana v svetovni zavesti, je izraz tega, da se je na družbeni ravni prebudila že davno razodeta svetopisemska resnica o Božjem stvarstvu. V Prvi Mojzesovi knjigi najdemo dve pripovedi o stvarjenju. V prvi Bog ustvari človeka; »po Božji podobi ga je ustvaril; moškega in žensko ju je ustvaril« (1 Mz 1,27). Bog prvim ljudem takoj podeli dva blagoslova, pri čemer vsak od njiju prinaša določene obveznosti. Adamu in Evi je bilo rečeno: »Plodita se in množita, napolnita zemljo in si jo podredita.« Dana jima je bila tudi »oblast« nad vsemi bitji in živimi organizmi na zemlji, vključno s semeni za hrano in plodovi (prim. 1 Mz 1,28-30). Adam in Eva, ki jima je Bog zaupal te blagoslove, sta morala obdelovati zemljo, da bi si pridelala potrebno za svoje življenje, hkrati pa varovala rodovitnost zemlje, da bi služila prihodnjim rodovom. Vse razsežnosti tega, čemur danes pravimo trajnost, so se oblikovale v okviru teh prvih obveznosti, ki so bile dane našim prvim staršem. S temi moralnimi precedensi trajnost dobi zakramentalno razsežnost, ki uravnava neomejeno gospodarsko izkoriščanje, ki temelji na rasti brez upoštevanja omejitev.⁷² Skrb za naš skupni dom, na primer z manjšo porabo ali manjšim številom osebnih doživetij, odpira dve možnosti: za tiste, ki imajo več, da s hvaležnostjo uživajo, kar imajo, in za tiste, ki imajo veliko manj, dostojanstvo, da lahko kot člani človeške družine, ki živijo v skupnem domu,

⁷² Benedikt XVI. Poslanica za svetovni dan miru 2010 [slovenski prevod: Če želiš gojiti mir, varuj stvarstvo. CDNS 14].

ki je naš planet, dostopajo do svojega pravičnega deleža Božjega izobilja.

Zemlja ni mrtev vir. Je živ organizem z nešteti bitji in materiali, ki se nenehno pretakajo in služijo življenju. Sv. Frančišek Asiški je imel velik čut za svetost narave, saj je pridigal pticam ter z drevesi in drugimi bitji hvalil in slavil Boga Stvarnika. V svoji *Hvalnici stvarstva* je naš planet imenoval »sladka mati zemlja«. ⁷³

- **Vključevanje najranljivejših:** Božje razodetje in zaveza sta se vedno pojavljala v posebnih obljubah in tolažbah, namenjenih tistim na robu – revnim, trpečim in najbolj ranljivim. Tak primer najdemo v Drugi Mojzesovi knjigi: »Izraelovi sinovi pa so vzdihovali zaradi tlake. Vpili so in njihov klic na pomoč se je od njihove tlake vzdigoval do Boga. Bog je slišal njihovo vzdihovanje in se spomnil svoje zaveze z Abrahamom, Izakom in Jakobom« (2 Mz 2,23-24). Cerkev je skozi svojo zgodovino poudarjala, da so ukrepi za skupno dobro in pravičnost neločljivo povezani z dostojanstvom, spoštovanjem in vključevanjem, priznanim najšibkejšim. Papež Frančišek v svoji prvi apostolski spodbudi *Evangelii gaudium* poudarja to temeljno skrb: »Naša vera v Kristusa, ki je postal ubog in je bil vedno blizu revnim in odrinjenim, je temelj naše skrbi za celostni razvoj najbolj zapostavljenih članov

⁷³ Frančišek Asiški. *Hvalnica stvarstva*: »Hvaljen bodi, moj Gospod, v naši sestri zemlji, ki nas kakor mati hrani, nam gospodinji in prinaša različno sadje in pisane rože z zelenjem.«

družbe.«⁷⁴ Razširitev »možnosti za revne« je torej »teološka kategorija« – načelo vere, ki navdihuje vest v politiki, kulturi in gospodarstvu. Vključevanje najranljivejših ne more biti zgolj stvar dobroteljnosti ali človekoljubja. Tudi najboljši človeški sistemi so zaradi človeške narave zmotljivi in tudi najbolj ozaveščene odločitve so omejene zaradi nepopolnosti razpoložljivih informacij. Neizogibno pride do strukturnih izkrivljanj, ki dajejo prednost moči in implicitno ali eksplicitno izključujejo tiste na robu. Danes je najbolj pereč problem, da zaradi katastrofalnih učinkov podnebnih sprememb trpijo prav tiste skupnosti, ki so najmanj prispevale h globalnemu segrevanju, ki ga je povzročil človek. Reševanje neenakosti in spodbujanje vključevanja se opirata na ustrezno asimetrično skrb za ranljive, kar, paradoksalno, pomaga Cerkvi kot celoti spoznati in živeti pravo sporočilo Kristusovega evangelija.⁷⁵

- **Celostna ekologija:** Benedikt XVI. in papež Frančišek sta, kot smo že omenili, na vse bolj perečo ekološko krizo odgovorila z uvedbo inovativnega družbenega nauka o »celostni ekologiji«. Skorajšnji zlom svetovnega finančnega sistema je razbil uniformnost, ki jo je obljubljala globalizacija. Izkazalo se je, da obsežne inovacije v prid globalni dejavnosti financ in trgovanja niso razvile ustrezne zrelosti na področju etike. Globalizacija, kot ugotavlja papež Benedikt XVI., nas je naredila za sosede, ni pa

⁷⁴ Frančišek. *Evangelii gaudium*, 186

⁷⁵ Frančišek. *Evangelii gaudium*, 198.

nas naredila za brate in sestre.⁷⁶ Trgi so si po krizi hitro opomogli, neenakost pa se je še povečala. Ta razkorak, ki ga še povečuje »hiperindividualizem«, je žalitev temeljne medsebojne povezanosti družbe in stvarstva. Papež Benedikt XVI. piše: »Knjiga narave je ena in nedeljiva: ne zajema le okolja, ampak tudi življenje, spolnost, zakon, družino, družbene odnose: z eno besedo, celosten človeški razvoj.«⁷⁷ Tipologija, ki izhaja iz tega nauka, je odločilna: oseba je celovita le v odnosu do drugih v družbi, družba pa je celovita le, če živi ekološko, saj je narava njen gostitelj. Papež Frančišek dodaja, da je celostna ekologija prepričanje, ki zajema in poudarja medsebojno povezanost vseh stvari.⁷⁸ Tako celostna ekologija poziva k »ekonomski ekologiji«, ki se lahko sklicuje na širši pogled na resničnost.⁷⁹ Celostna ekologija torej služi razširitvi uporabe skupnega dobrega na vse, kar zajema skrb za naš skupni dom.⁸⁰ Etični izziv upošteva številne razsežnosti celostnosti, hkrati pa se upira »nevarnosti, ki jo predstavljajo utopične in ideološke vizije«.⁸¹

Načela KDNC, na katerih temeljijo priporočila MB, spodbujajo zavezanost solidarnosti. To pomeni, da s skupnim delovanjem, ki ga povezuje ljubezen, ne spodbujamo

⁷⁶ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 19.

⁷⁷ *Prav tam*, 51.

⁷⁸ Frančišek. *Laudato si'*, 70.

⁷⁹ *Prav tam*, 141.

⁸⁰ *Prav tam*, 120, 138; prim. tudi *Vocation of the Business Leader*, 55.

⁸¹ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 14, 22, 52.

le vračanja, temveč tudi človekovo dostojanstvo, skrb za stvarstvo in vključujočo rast.⁸² Zato so ta načela veliko več kot le kontrolni seznam. Vsako od njih je celovito, saj zahteva razmislek in razločevanje.

24. Za vse ljudi so zanimivi trije posebni vidiki, ki se nanašajo na vlagatelje.

Prvi je v tem, da se izognemo »fiduciarnemu absolutizmu«, zaprti logiki finančnega inženiringa, ki se osredotoča izključno na kratkoročne dobičke in zavrača vsakršno etično odgovornost, čeprav trguje z osebami, skupnimi dobrinami in Božjim stvarstvom. Pod vodstvom evangelija in KDNC si MB prizadeva, da bi fiduciarni dolžnosti povrnil njeno prvotno nalogo (ki je še vedno priznana v številnih pravnih sistemih), tj. da bi izražala etično skrb tako, da so izpolnjeni pogoji za zaupanje in izvrševanje dolžnosti skrbnega ravnanja.

- *Poziv k ponovni določitvi vizije in odgovornosti*

Za vlagatelje bodo posledice te fiduciarne ponastavitve vplivale na upravljanje, vključno s področjem uporabe investicijskih odborov, usposabljanjem direktorjev ali skrbnikov ter etičnimi prednostnimi nalogami, ki jih je treba zahtevati od regulatorjev in izdajateljev vrednostnih papirjev.

82 GS 9.

Drugi je v tem, da z ukrepi, ki temeljijo na veri, v družbi in gospodarstvu etično spodbudimo številna gibanja, ki se zavzemajo za spremembe. Kot je bilo omenjeno, je bil v zadnjih desetletjih dosežen velik napredek pri prilagajanju na krize, ki zadevajo vse ljudi. V ospredju teh sprememb so bile redovne skupnosti in verske ustanove. V skladu z MB je zdaj njihova naloga, da uporabijo modrost vere pri zapletenih vprašanjih, s katerimi se zdaj soočajo vlagatelji.

- ***Poziv k razvoju in poglobitvi praks »najboljše odgovornosti«***

Za vlagatelje to pomeni dvoje: da zagotovijo, da se v naložbeni viziji, strategiji, procesih in ocenah tveganja uporabljajo najnovejše norme stalno razvijajočih se pobud za odgovornost in da sodelujejo z drugimi, da se ti naložbeni pregledi, ki imajo več razsežnosti, obogatijo z vprašanji in dobrimi ukrepi, ki izhajajo iz vere.

Tretji vidik uporabe KDNC je v tem, da usmerimo upanje in ukrepe za še nerojeno družbo in gospodarstvo v tisto, kar je praktično potrebno za razcvet človeštva in njegovih kultur. Današnja paradigma sprememb ostaja ujeta v predstave, ki jih skuša preseči: zaupanje se vrednoti kot »socialni kapital«, osebe kot »človeški kapital«, ideje ali inovacije kot »intelektualni kapital«, umetnost in lepota kot »kulturni kapital«, modrost kot »izkustveni kapital«, verske in etične vrednote pa kot »moralni kapital«. S temi merili se vse, kar je v Božjem stvarstvu neprecenljivo, vključno s človeško sposobnostjo ljubiti in ustvarjati, zoži na eno

samo merilo koristnosti. Prava trajnost in pravičnost zahtevata izvirno ustvarjalnost finančnega kapitala kot službo človeštvu in ne kot edino ali dokončno merilo.⁸³

- ***Poziv, da si zamislimo, kaj je potrebno – in kaj je možno – za celosten človeški razvoj***

Za vlagatelje to pomeni temeljno spremembo perspektive. Potrebno je, četudi le na kratko ali okvirno, da se vrnemo k viziji, ki jo ustvarjajo načela vere, namesto da bi poskušali ohranjati *status quo*. Pomembni so poskusi etičnega vpogleda, vključno z zagotavljanjem prostora v vsakem portfelju za etične raziskave in razvoj (R&R) – pobude, ki uporabljajo vrednote kot predhodnice vrednosti.

25. Kot poziv k ukrepanju in da se zagotovijo osnovne smernice, je na voljo prehodni povzetek, ki v vsaki vrstici vsebuje temeljno načelo, njegove posledice in osnovna vprašanja za vlagatelje.

⁸³ Frančišek. *Laudato si'*, 141.

Načela KDNC	Posledice za naložbe	Vprašanja za razločevanje
<i>Človek in njegovo dostojanstvo</i>	• Človek kot utelešeno bitje v svojem dostojanstvu je merilo za ves družbeni, gospodarski in politični razvoj. • Naložbe kot človekova dejavnost niso nikoli nevtralne. Celostni razvoj bodisi napreduje bodisi je oviran.	• Ali je človekova svoboda večja ali manjša? • Ali so človekove pravice v celoti spoštovane? • Ali so priložnosti pravično in enako dostopne? • Ali so negativni stranski učinki pravično razporejeni med upravičence?
<i>Skupno dobro</i>	• Pravice in priložnosti za celostni razvoj izhajajo iz skupnega dobrega, ki se izčrpa ali uniči, če ga ne dopolnjuje dolžnost dobrodelnosti.	• Ali so družbene vrednote izpostavljene ali zanemarjene? • Kakšne so konkretne koristi za skupnost? • Ali je sodelovanje drugih vključeno ali izključeno? • Ali se sposobnosti posameznikov lahko razvijajo?
<i>Solidarnost</i>	• Vsak človek ima zaradi svojega dostojanstva in talentov nepogrešljivo vlogo v Božjem načrtu stvarjenja in odrešenja. Solidarnost odpira sodelovanje – vsakemu omogoča, da prispeva k temu, kar je potrebno, da bi skupaj uspeli.	• Ali druge osebe spoštujete ali jih spreminjate v blago? • Ali učinek na družbo združuje ali razdvaja? • Kako se vrednotijo in ohranjajo naravna bogastva za prihodnje rodove? • Ali bo ta naložba povečala ali zmanjšala zaupanje v družbi?

Načela KDNC	Posledice za naložbe	Vprašanja za razločevanje
<i>Socialna pravičnost</i>	• Da bi spodbudili in ohranili pravičnost, samo enakovrednost ni dovolj. Da bi dosegli družbeni cilj in od Boga dani namen uporabe, je potrebno vlagati pravično in prerazporejati presežne zmožnosti, da bi ustvarili pogoje, ki najbolj spodbujajo in ohranjajo človeške upe.	• Kako se bo zmanjšala neenakost? • Ali so deležniki slišani in upoštevani? • Ali so bili izključeni najbolj ranljivi in ali so tisti na robu prepoznani in spoštovani? • Ali so pričakovani rezultati navdih za etično ravnanje?
<i>Subsidiarnost</i>	• Ohranjanje humanih meril, izvajanje odgovornosti na lokalni ravni ali ravni skupnosti, kjer se politika srečuje s potrebami prakse. • Delegiranje pooblastil, odločanje, ki udeležencem omogoča dostojanstvo, utemeljeno na njihovih dolžnostih za skupno dobro.	• Ali upravljanje krepi odločanje na ravni osnovne skupnosti? • Ali so tveganja prikazana tako, da vključujejo tudi družbene in lokalne grožnje ali posledice? • Ali odgovornost pri upravljanju spodbuja splošno družbeno harmonijo? • Ali so imeli možnost povedati svoje mnenje tisti, ki jih naložba najbolj prizadene?

Načela KDNC	Posledice za naložbe	Vprašanja za razločevanje
<i>Skrb za naš skupni dom</i>	• Ljudje si Zemljo delimo z drugimi vrstami in prihodnjimi generacijami. Ljudje se že od nekdaj zanašajo na dobrine planeta, da preživijo in da so zadovoljene potrebe vseh bitij. Na podlagi ekoloških znanosti zdaj bolje razumemo, da je človek vpet v zapleteno in krhko mrežo soodvisnosti, ki zahteva ozaveščenost in skrb.	• Ali se uresničuje pristna trajnost (in preprečuje »zeleno poziranje« [greenwashing])? • Kako naložbene strategije usklajujejo dolgoročno trajnost in kratkoročne donose? • Kako se uresničuje skrbništvo, ki nam ga je zaupal Bog? • Ali so inovacije za novo, odgovornejšo paradigmo že vključene in se jih podpira?
<i>Vključevanje najranljivejših</i>	• Človeški sistemi so nepopolni in so skozi zgodovino ustvarjali pogoje, ki so izključevali, kaznovali ali potiskali na rob uboge. • Najšibkejši so za Boga dragoceni, so merilo za ocenjevanje učinkovitosti pravičnosti in dostojanstva, ki si ga delimo v solidarnosti in sodelovanju pri skupnem dobrem.	• Ali naložbene politike vključujejo izkušnje skupin, ki so potisnjene na rob? • Katere koristi imajo poleg »prelivanja navzdol« [trickle down] tisti, ki nimajo vpliva in moči? • Kako se odpravljajo strukturna izkrivljanja ali izključevanja, ki prizadenejo najranljivejše? • Ali portfelji vključujejo raziskave in razvoj za spodbujanje vključevanja?

Načela KDNC	Posledice za naložbe	Vprašanja za razločevanje
<i>Celostna ekologija</i>	• Vsak človek prejme življenje in dostojanstvo kot Božji dar. To ga oblikuje za odnose na več ravneh: v družini, skupnosti, s sodelavci in družbo ter z zrakom, vodo, hrano in ohranjanjem. Človek je po teh darovih poklican postati »bolj človeški«.	• Kako je prizadeta celotna človeška oseba? Ali so družbeni odnosi okrepljeni ali oslabljeni? • Ali so izpolnjena merila celostnega razvoja v njegovi človeški, družbeni in ekološki razsežnosti? • Ali količinske in kakovostne metrike zagotavljajo systemske vhodne podatke za ocenjevanje rezultatov? • Kaj dolgujemo prihodnjim rodovom v zvezi s trajnostjo, njihovim dostojanstvom in skupnim dobrim?

26. V zvezi s temi načeli in povzetki je treba poudariti več vidikov. Prvi je, da so načela oblikovana tako, da so pomembna za vlagatelje, in sicer v luči izrazov in tem iz živega katoliškega izročila. Na primer, »soodvisnost«, ki spreminja »skupno dobro«, izhaja iz nauka sv. Janeza Pavla II.; načelo dajanja prednosti najbolj ranljivim (starodavni nauk Cerkve) je papež Frančišek na novo poudaril kot skrb za tiste na robu in učenje od njih. Pomembno je, da je ta povzetek le izhodišče za razmislek o načelih za vlaganje, ki temeljijo na veri. Upajmo, da bo spodbudil več vprašanj in dialoga med številnimi ljudmi (tako katoličani kot drugimi), ki si prizadevajo razviti nove standarde in prakse za vlaganje, katerih osnova je vera.

KDNC je etično dopolnilo tem pomembnim orodjem, hkrati pa vlagatelje usmerja tudi k modelom, ki izhajajo iz vere, ki jih izključno tehnične metodologije ne morejo razumeti.

27. Čeprav cenimo kakovost vsakega načela, se je treba zavedati, da KDNC deluje kot sistem. Vsako načelo je nepogrešljivo, a hkrati nepopolno brez moralnega prispevka drugih načel. Na primer, dostojanstva osebe ni mogoče ločiti od skupnega dobrega, niti ga ni mogoče uresničiti brez vzajemnega potenciala, ki ga sprošča solidarnost. Celostna ekologija pa je hkrati lokalna in globalna prednostna naloga. Zahteva subsidiarnost, ki je zakoreninjena v lokalnem okolju, in priznanje, da uničevanje narave spodkopava pravičnost

za tiste, ki so najbolj izpostavljeni škodljivim posledicam zdaj in v prihodnosti. Današnji gospodarski in družbeni problemi so izjemno zapleteni. Načela KDNC so po svoji naravi sistem – metoda moralnega vrednotenja, ki ima več razsežnosti in ki spoštuje ustvarjalni potencial in kompleksnost presojanja.

28. Merjenje dostojanstva ali ranljivosti je prav tako težavno kot oblikovanje dokončnih meril za trajnost. Vendar pa te lastnosti kot ljudje poznamo od blizu – iz lastnega življenja in notranjosti. Zdrava človeška pamet, ki jo poživlja čut, ki izhaja iz vere v učlovečenje Božjega Sina, zagotavlja kvalitativne norme, ki lahko učinkovito predvidevajo količinske metrike. Skupni učinek katere koli naložbe lahko na splošno ocenimo po tem, kako se izogiba škodi (ohranjanje življenja) in krepi človečnost (dostojanstvo); koristi družbi (spodbujanje skupnega dobrega, pravičnosti, miru, razumevanja, rasti) in prispeva k reševanju perečih vprašanj, s katerimi se soočajo družbe (lakota, konflikti, bolezni, neenakosti, izobraževanje itd.). Uporaba nekaterih orodij, ki so bila nedavno razvita v panogi *Investiranja z družbenim učinkom* [*Impact Investing*], je dobro izhodišče.⁸⁴ KDNC zagotavlja etično dopolnitev teh pomembnih orodij, hkrati pa vlagatelje usmerja tudi k modelom, ki izhajajo iz vere, ki jih izključno tehnične metodologije ne morejo razumeti.

⁸⁴ *Global Impact Investing Network*; prim. <https://www.thegiin.org> (7. novembra 2020).

29. Čeprav so ukrepi MB osredotočeni predvsem na naložbe na kapitalskih trgih, veljajo tudi za vse naložbe, ki posnemajo prvotno Božjo pobudo obleči Evo in Adama, da bi si vzela k srcu ranljivost bližnjega. Poziv papeža Frančiška, naj Cerkev služi kot »poljska bolnišnica«,⁸⁵ je primer takega vlaganja, ki dobesedno in etično preveže najbolj uničujoče rane človeštva, ki jih povzročata revščina in izključenost. Vlaganje z dobrimi merami vere je po opredelitvi raznovrstno: vlaganje v molitev in razmislek; vlaganje v učenje, zlasti iz nefinančnih virov; vlaganje v vključevanje; vlaganje v poslušanje in dialog; vlaganje v sočutje in razumevanje tujca; vlaganje v sanje, ki se zdijo neuresničljive, če nanje gledamo kot na prihodnost, a so bistvene, ko se ozremo na njih za nazaj.

⁸⁵ Frančišek. »A Big Heart Open to God«. *America* (19. septembra 2013): <https://www.americamagazine.org/faith/2013/09/30/big-heart-open-god-interview-pope-francis>.

II. POGLAVJE

PRAKTIČNI NAPOTKI V *MENSURAM* *BONAM*

30. Načela, opredeljena v prvem poglavju, so s svojimi posledicami in vprašanji spodbudno merilo za vlaganje, ki je skladno z vero in ki ga vodi vera. Takšna načela naj bi bila takoj uporabljena v praksi, hkrati pa naj bi bila zagon za premik v smeri novih, po svoji naravi etičnih financ. Preroške zahteve vere so namreč v tem času vse bolj usklajene s potrebami po družbeni pravičnosti in ekološki trajnosti, za katere si prizadevajo strokovnjaki na več področjih. Mnogi v osrednjem toku ekonomske misli se strinjajo, da je etika potrebna, zlasti za pravične in trajnostne rezultate, čeprav je napredek pri preoblikovanju splošnega namena gospodarske dejavnosti še vedno majhen. Vse pre pogosto ostaja etična razsežnost nekaj izbirnega ali pa se nanjo gleda kot na omejitve, ki jo je sicer treba obravnavati, ko si prizadevamo za doseganje najvišje možne mere drugih rezultatov. Ponovne uskladitve ekonomije z etiko ne smemo več zanemarjati ali z njo odlašati. Papež Frančišek poudarja: »Ni dovolj, da srednjeročno usklajujemo varstvo narave s finančnim dobičkom ali ohranjanje okolja z napredkom. Polovični ukrepi samo odlagajo neizogibno katastrofo.«⁸⁶ MB si prizadeva za novo kulturo vlaganja, ki združuje tehnično strokovno znanje z moralnimi smernicami vere. MB je podobna inovacijam, za katere si prizadeva finančna industrija. S svojimi številnimi odgovornimi produkti, kot je ESG, je MB ključ k razumevanju, da je etika v skladu s katoliško vero zdaj bistvena za objektivno nalogo vlaganja.

⁸⁶ Frančišek. *Laudato si'*, 194.

31. MB govori vsem katoliškim vlagateljem. Ker imajo institucionalni vlagatelji povsem drugačna vprašanja, cilje in sredstva kot posamezniki, lahko vsak na svoj način uporabi MB za to, da v obstoječe prakse vnese značilnosti vere. Vsaka izbira prispeva k rasti vlaganja, ki temelji na veri. Upamo, da bo MB poleg izmenjave smernic in spodbujanja k razmisleku tudi podlaga za dialog in poglobljeno analizo – da bodo skupine in skupnosti skupaj preučevale in se spraševale o skupnem načrtu celostnega človekovega razvoja. Tudi druga verstva so predstavila svoj pogled vere na trgih in v gospodarstvu. Številne skupine, ki pripadajo različnim verstvom, se pogovarjajo o teh globalno skupnih nujnostih in priložnostih.⁸⁷ Ker se lahko skupaj veliko naučimo, MB k temu pogovoru dodaja še družbeni nauk, ki za nas katoličane izhaja iz naše vere in naravnega prava.

32. Po besedah papeža Frančiška je naša neposredna naloga dvojna: spopasti se s konkretnimi ukrepi s »skritimi pandemijami tega sveta, pandemijami lakote, nasilja in podnebnih sprememb« ter upoštevati Božji klic v našem času, da bi si »upali ustvariti nekaj novega«.⁸⁸ Vlagatelji imajo ključno vlogo pri tem sanjarjenju in delovanju, saj svojo vero, domišljijo, ljubezen in strokovno znanje uporabljajo v prizadevanjih za etično, celostno gospodarstvo. Gradivo, ki sledi, je le izhodišče, ki ni niti izčrpno niti dokončno. Najprej ponuja korake za začetek za tiste osebe

⁸⁷ *Prav tam.*

⁸⁸ *Let Us Dream*, 5–6.

vlagatelje ali manjše institucije, ki želijo zgraditi temelje za vlaganje v skladu z vero (FCI – *Faith-Consistent investing*). Nato sledijo podrobnejša spoznanja večjih katoliških institucionalnih vlagateljev za razvoj praks, ki temeljijo na veri. Dejanske odločitve vlagateljev, lastnikov premoženja in upravljavcev premoženja lahko okrepijo dobrobit človeške družine, pri čemer se ne ozirajo le na finančne donose, temveč tudi na skrb za družbo in stvarstvo, kar koristi vsem – tudi prihodnjim rodovom.

ZAČNIMO. UVELJAVITEV PROCESA, KI TEMELJI NA VERI

33. V nekem smislu je KDNC kot GPS z vero, ki zagotavlja zemljevid – pogled od zgoraj – z usmerjevalnimi točkami in predlogi za navigacijo na težavni poti. Spreminjanje obzorja ali kulture za naložbe ni nikoli enostavno. Potrebna sta učenje in odvajanje od učenja, da bi spremenili predpostavke in pričakovanja ter da bi začeli ponastavljati vsak korak v postopku vlaganja s skrbnim preverjanjem, ki izhaja iz vere. Papež Frančišek je predstavil metodologijo za branje znamenj časa, ki jo je mogoče plodno uporabiti tudi pri vlaganju v skladu z vero. Njegovi trije koraki so *motrenje*, *razločevanje* in *predlaganje*. *Motrenje* je namenjeno molitveni poglobitvi v obravnavano vprašanje – za pregled težavnosti in zmede, pri čemer se čustva in razum lahko preobražajo zaradi trenja med tesnobo in upanjem. Molitev ni namenjena rešitvi ali rezultatom, temveč ponižni odprtosti za resnico in srečanju z njo. *Razločevanje* pošteno upošteva paradoksalne, celo nasprotujoče si silnice, ki so značilne za človeško življenje. Bolj kot zgolj razumska analiza razločevanje vključuje pripravljenost odpreti se novim možnostim, ki temeljijo na »Božjih motivih, povabilu in

volji«. Po besedah papeža Frančiška se »o idejah razpravlja, resničnost pa se razloči«. Kot pove že sama beseda, je *predlog* priporočilo, ki še ni določeno ali dokončano. Spoznanja iz kontemplacije, ustvarjalne inovacije in iz razločevanja pričarajo delovanje, ki je samo po sebi novo in zato vir za učenje in preizkušanje.⁸⁹

34. Za vlagatelje, ki začenjajo to pot, je ključno, da si vzamejo čas za pošteno preverjanje; da preverijo prakse in predpostavke ter oblikujejo pogoje, ki veljajo za vlaganje v skladu z vero. Ne bo mogoče doseči vsakega cilja ali rešiti vsake zagate. Prednostna naloga je, da začnemo in s pomočjo predhodnih premislekov in odločitev nadaljujemo z učenjem, da bi razvijali sposobnosti za usklajevanje naložb z vero. Ta proces lahko vključuje:

- Oblikovanje izjave o naložbeni politiki, ki opredeljuje izbrana vodilna načela iz vere in določa okvir za naložbe. Določitev ali ponovna določitev takšne politike pripelje verske premisleke v neposreden pogovor s prednostnimi nalogami vlagatelja, njegovo toleranco do tveganja, s cilji donosa in časovnim okvirom. To dejansko služi kot proaktivna »bilanca stanja«, ki opredeljuje moralna in finančna sredstva ali cilje ter obveznosti ali tveganja (glej tabelo v poglavju čl. 25).
- Na podlagi te politike se parametri tveganja revidirajo, tako da odražajo finančne pogoje in etična pričakova-

⁸⁹ *Prav tam*, 54–61, 145–146.

nja. Ta okvir za tveganja v njihovih številnih razsežnostih postane osnova za preudarno oblikovanje finančnih portfeljev.

- Posebej je potrebno opredeliti vrednote, ki odražajo toleranco za tveganje in stopnjo nujnosti za uresničitev rezultatov, skladnih z vero. Običajne naložbene norme previdnosti in skrbnosti se v tem primeru zahtevajo v celoti; so celo razširjene, saj vključujejo več etičnih premislekov, ki vplivajo na odločitve in rezultate.
- Pomembno je, da se pri ciljih, skladnih z vero, ponastavi sam sistem utemeljevanja naložb. Vprašanja in merila uspešnosti vplivajo na naložbene strategije ter postanejo filter za možnosti in rezultate vrednotenja. Majhne spremembe lahko prinesejo velike dosežke, zlasti če se povežejo s prizadevanji drugih za izvajanje naložb, skladnih z vero.
- Merila, skladna z vero, vlagateljem omogočajo natančnejše odločitve o sredstvih, vrednostnih papirjih, nepremičninah, izdajateljih in drugih možnostih skladov. Ta merila usmerjajo tudi udeležence na trgu in njihovo uspešnost z vključevanjem, izboljševanjem in izključevanjem (več o teh postopkih je podrobneje opisano nižje v čl. 39).
- Spremljanje napredka je ključnega pomena za izpolnjevanje pristne fiduciarne dolžnosti, zagotavljanje varnosti in trajnosti ter usklajevanje s pogledom in vrednotami vere. S spremljanjem se vlagatelji tudi učijo, kako se okrepi naložbeni proces, ki ga vodi vera, in vzpostavi zmogljivost za prihodnje naložbe.

Modeli finančnega upravljanja in gospodarskega poslovanja se seveda lahko razlikujejo od regije do regije in od vlagatelja do vlagatelja. Vsi veliki vlagatelji še niso sprejeli tega postopka. Tudi mali vlagatelji ali vlagatelji, ki upravljajo z osebnim premoženjem, bodo glede teh vprašanj imeli različno strokovno znanje ali vire. Vlaganje, ki je dosledno z vero, je prej pot kot ustaljen recept ali dosežek. Zato so spoznanja večjih katoliških ustanov, ki so se spoprijele z vlaganjem v skladu z vero, pomembna za vse vlagatelje. Pri oblikovanju takšnega naložbenega pristopa lahko vlagatelji ali lastniki sredstev izberejo več različnih poti. MB v nadaljevanju opisuje nekatere od njih. Kot je navedeno v prvem poglavju, so različne škofovske konference in nekatere vatikanski organizmi izdali tudi podrobnejše sklope pravil, ki so prav tako na voljo kot referenca in navdih (na primer čl. 25).

Vlaganje, ki je dosledno z vero, je prej pot kot ustaljen recept ali dosežek. Zato so spoznanja večjih katoliških ustanov, ki so se spoprijele z vlaganjem v skladu z vero, pomembna za vse vlagatelje.

DOPRINOS KATOLIŠKIH INOVATORJEV

35. Kot smo že omenili, so cerkvene in katoliške ustanove vodilne v ocenjevalnih pristopih za uporabo spoznanj in zahtev vere v svojih naložbenih strategijah in praksah. Spoznanja, pridobljena iz teh dolgoletnih izkušenj, so pomembna za vse verne vlagatelje.

Vsaka katoliška ustanova, ki so ji zaupana sredstva za izpolnjevanje njenega poslanstva, se sooča z dvojno odgovornostjo.

- Strokovna dolžnost je, da s temi sredstvi ravna preudarno ter skrbno financira programe, načrte in naloge, s katerimi uresničuje svoje poslanstvo.
- Moralna dolžnost pa je, da po svojih najboljših močeh uporablja načela vere in KDNC, da svoje naložbene in upravljalvske prakse uskladi z velikim Božjim načrtom (za celosten razvoj človeštva).

S svojim zvestim, kompetentnim, družbenim in moralno odgovornim upravljanjem s cerkvenimi sredstvi se tisti, ki imajo to odgovornost, pridružujejo vernikom, ki

si že stoletja prizadevajo za vključitev svojih prepričanj v svoja življenja in poslovne dejavnosti.⁹⁰ Da bi bile ustanove in njihovi upravni organi zvesti tej odgovornosti, morajo premišljeno in redno razmišljati o načinih vključevanja obsežnega izročila KDNC v naložbene odločitve z namenom pričevanja o Kristusovi ljubezni in koristi za skupno dobro svetovne skupnosti. S tem bo rezultat njihovih dejavnosti resnično *mensura bona* – dobra mera.

36. Medtem ko nekateri katoliški lastniki premoženja pri svojih naložbenih odločitvah šele odkrivajo moralne zahteve, ki izhajajo iz vere, so drugi že sprejeli ustrezna načela in prakse. Ti vlagatelji so si pomagali z raziskavami, operativnim napredkom in številnimi orodji, ki so bila razvita na področju verskega in družbeno odgovornega vlaganja. S to trdno podlago za pristno fiduciarno odgovornost so se skrbno osredotočili na naložbene priložnosti, ki se izogibajo površinskim ali zgolj tržno usmerjenim možnostim.

37. Če naj standardne prakse preidejo na višjo raven, je treba strategijo pristopa, ki je skladen z vero, najprej opisati v izjavi o naložbeni politiki. Kot je opisano zgoraj (št. 34), mora to politiko pripraviti vsak, ki je odgovoren

⁹⁰ Pri tem lahko omenimo, da je del te bogate dediščine sodelovanja Cerkve pri finančah tudi frančiškanska pobuda *Monti di Pietà* iz leta 1400, ki jo nekateri štejejo za temelj sodobnih financ in v katero so vključena določena pravila za usklajevanje finančnih dejavnosti z evangelijem. Prvič so jo začeli izvajati v Perugii leta 1462, še danes pa se odraža v oblikah mikrokreditov in etičnih financ.

za upravljanje finančnih sredstev, in sicer tako, da opredeli vlagateljeve prednostne naloge, toleranco do tveganja, cilje glede donosa in časovno obdobje. To je lahko odvisno od zakonov in predpisov, ki veljajo v različnih jurisdikcijah glede lastništva, razporeditve in prenosa kapitala, od nosilcev in vrst sredstev, ki so na voljo vlagateljem, ali od usposobljenosti oseb, ki jim je zaupan nadzor nad sredstvi ali portfeljem. Posledično lahko te strukture vplivajo na način uporabe postopkov in meril vlaganja, skladnih z vero, pri čemer upamo, da ta prizadevanja ne bodo onemogočena.

38. Za naložbe v skladu z vero se lahko uporablja veliko instrumentov. Ena od možnih naložbenih izbiri je neposredno lastništvo vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi. Vzajemni skladi lastniških vrednostnih papirjev ali vrednostnih papirjev s fiksnim donosom (in/ali ETF)⁹¹ so prav tako lahko pravo orodje. Vzajemni skladi, ki upoštevajo potrebe družbeno odgovornih vlagateljev ali se odzivajo na KDNC in njegove integralne razvojne cilje, so vse številčnejši, čeprav so možnosti za izvedbo še vedno omejene ali se lahko uporabljajo le za nekatere segmente naložbenega portfelja ali pa niso na voljo v vseh državah.⁹² Ker se delo pri razvoju ustreznih orodij in pristopov na tem

⁹¹ ETF (*Exchange Traded Fund*) je sklad, s katerim se trguje na borzi in omogoča razpršeno vlaganje v delnice, blago ali druga sredstva. Naložbena politika sklada sledi borznemu indeksu. Na borzi ga je mogoče kupiti ali prodati delnice ETF na enak način kot običajne delnice.

⁹² Uredba o razkritjih, povezanih s trajnostjo v sektorju finančnih storitev (SFDR), je primer usklajevanja predpisov v Evropski uniji.

področju še naprej razvija, morajo katoliški lastniki premoženja spremljati ta razvoj in hkrati dejavno spodbujati odgovorne k takim raziskavam. Za tiste tržne segmente, kjer vzajemni skladi, ki uradno spoštujejo KDNC, niso na voljo, se lahko vzajemni skladi diferencirajo s pregledom deležev v njih glede na stopnjo izpostavljenosti področjem, ki vzbujaajo skrb, ali sledijo področjem pozitivnih naložb glede na politiko vplivanja pooblaščenih upravljavcev ali vlagateljev. Poleg tega so v zadnjih letih naložbe z učinkom [*impact-investing*], naložbe ESG in programske naložbe [*program-related investing*] katoliškim lastnikom premoženja predstavile nove raznolike pristope in možnosti (nekateri si še vedno prizadevajo, da bi poskušali zagotoviti večje globalno razumevanje tega, na kar naj bi se ESG natančno nanašal). Nova orodja, ki jih je mogoče vključiti v njihove naložbene programe, lahko hkrati obravnavajo nekatere kritične družbene in okoljske izzive, s katerimi se soočamo, da bi bili rezultati resnično koristni in celoviti.

39. Ugotavljanje, kako naložba vključuje načela KDNC, je lahko zahtevno. Informacije so pogosto nepopolne ali nedostopne. Trditve je pogosto težko preveriti. Kljub temu to vlagateljev ne sme odvrniti od razmisleka o etičnih naložbah v tistih delih razpršenega portfelja, kjer so možnosti za to na voljo. V nekaterih primerih lahko negotovost glede morebitnih pomislekov v zvezi z versko ali etično naravo naložbene priložnosti privede vlagatelja do sklepa, da se je treba naložbi izogniti. Ustanove, ki temeljijo na veri, pogosto plovejo v teh negotovih vodah. Na podlagi temeljnih

načel vere uporabljajo načela KDNC za določanje in izpolnjevanje etične usmeritve naložb. S tem okvirom, skladnim z vero, se nato pri izbiri delnic in obveznic ravna po možnostih, na primer med ponudbami ESG ali najboljšimi v svojem razredu. Ta postopek in ta merila (podrobno opisana pod točko 41 in v pozivu k ukrepanju, ki sledi) je mogoče z nekaj težavami uporabiti tudi pri odločanju o drugih vrstah sredstev. Kadar so možnosti zapletene ali nejasne, MB spodbuja razločevanje v molitvi, skupaj s prožnostjo in ustvarjalnostjo pri sprejemanju naložbenih odločitev, ki so skladne z vero in odražajo KDNC. Naj bo to še tako zahtevno, so inovacije za uresničevanje naložb, ki jih navdihuje vera, del poslanstva vlaganja. Po drugi strani pa lahko ta prizadevanja odprejo nove poti tudi za druge vlagatelje, ki jih navdihuje vera, in tako premaknejo težišče k vse bolj odgovornemu vlaganju.

40. Pogosto se domneva, da lahko mešanje vere in etike z naložbenimi merili ogrozi donose. Ti pomisleki so bili v glavnem ovrženi. Če so merila vere in etike oblikovana z ustrezno stopnjo premisleka in strokovnega znanja, se ni treba bati, da bi bila donosnost prenizka ali da obstajajo tveganja, da ne bi izpolnili svoje fiduciarne odgovornosti.⁹³ Vse bolj se namreč priznava, da lahko odgovorno vlaganje dolgoročno zagotovi enako ali boljše končno uspešnost (*mensuram bonam*): delati dobro z delanjem dobrega!

⁹³ Morningstar Manager Research: <https://www.morningstar.com/articles/779758/sustainable-investing-research-suggests-no-performance-penalty>.

Dejansko tveganje je neupoštevanje finančne vrednosti okoljskih, družbenih in upravljavskih vprašanj. Zaradi zanemarjanja etičnih inovacij na trgu lahko vlagatelji izgubijo priložnost, da bi izboljšali svoje tveganju prilagojene donose in tako zagotovili boljšo splošno vrednost za svoje deležnike. Na primer, po krizi na finančnih trgih leta 2020, ki jo je povzročila pandemija covida-19, so imeli trajnostni tržni indeksi boljše rezultate od netrajnostnih. Raziskovalci etike so tudi pokazali, da so v času recesije najbolj zaupanja vredna podjetja utrpela manjše izgube glede na tržno povprečje in si hitreje opomogla, ko so se razmere izboljšale.⁹⁴ To lahko imenujemo trajnostna premija.

41. Ko si katoliški lastniki premoženja prizadevajo sprejeti v veri oblikovane in z vero skladne naložbene politike, ki bi veljale za vse vrste premoženja, morajo biti pozorni na kratkoročne, dolgoročne in stranske vplive, ki jih lahko imajo njihove naložbe na ljudi, skupnosti, podnebje in zemljo, na »naš skupni dom«. Ponovno je treba poudariti vprašanje upravljanja naložb. Zaradi zapletenosti odločitev in raznovrstnih nadzorov odgovornosti zahteva upravljanje premoženja posebna znanja in spretnosti. Morda je potrebno oblikovati ali sklicati posebno skupino (naložbeni odbor), ki bo opravljala nalogo svetovalnja za naložbeno politiko posamezne ustanove. Za zagotovitev ustreznega

⁹⁴ Najbolj etična podjetja na svetu, »Five Year Ethics Premium: 24%« 2022: <https://worldsmoethicalcompanies.com> (dostop 12. septembra 2022).

obsega znanj se lahko iščejo priložnosti za boljše usklajevanje naložbenih in dolžniških politik med katoliškimi ustanovami na nacionalni ali celo mednarodni ravni (vključno z organizmi Vatikana in Svetega sedeža). S sodelovanjem in doslednostjo bo takšna mreža strokovnjakov postala zanesljiv in učinkovit vir za ocenjevanje novih naložbenih predlogov in razvoja v celotnem finančnem sektorju po merilih vere.

VLAGANJE V SKLADU Z VERO (FAITH-CONSISTENT INVESTING – FCI) V PRAKSI

42. MB ne predpisuje nobenega pristopa k vlaganju. Strukture, prednostne naloge in možnosti odgovornega vlaganja se hitro razvijajo, zato v veliki meri še niso dokončne. FCI zagotavlja jasnost na podlagi vrednot, ki omogočajo iskanje najboljše poti med konkurenčnimi ali nejasnimi možnostmi. Zagotavljanje takšne skladnosti z vero je samo po sebi živ proces učenja, sodelovanja in odločanja. Od vlagateljev zahteva zaveze za vključevanje drugih, izboljševanje sedanje ponudbe in prihodnjih inovacij, hkrati pa izključevanje tistih naložbenih možnosti, ki so v nasprotju z naukom Cerkev. Vsaka od teh možnosti – vključevanje, izboljšanje in izključitev – vsebuje tako razmislek na podlagi vere kot tudi praktično delovanje.

Poziv k vključevanju

Cilj procesa sodelovanja je, da vlagatelji aktivno izkoristijo svoje lastništvo in z dialogom, vzajemnim učenjem in sodelovanjem vplivajo na podjetja, v katera vlagajo.

Običajno to pomeni ustvarjanje večje usklajenosti med dejavnostmi, ne le glede na ustrezne mednarodne pravne in etične standarde, temveč tudi za skladnost z duhom načel KDNC. Dialog daje vsebino solidarnosti, saj udeležencem zagotavlja dostojanstvo, da so slišani glede vprašanj, ki predstavljajo skupen interes, kot sta skupno dobro ali celostna ekologija. Aktivno sodelovanje je zato nepogrešljiv element vsake naložbene politike, skladne z vero. Dialog, ki je skrbno organiziran in strateško voden ter izhaja iz sodelovanja, lahko vodi h konstruktivnim in navdihujočim izboljšavam. Katoliški lastniki premoženja in vlagatelji lahko ta dialog tudi razširijo – povabijo in motivirajo druge, zlasti vernike, da podprejo predloge, ki ponujajo priložnost za doseganje strokovnih rezultatov, skladnih z etosom njihove vere. Angažiranje na tem področju zahteva enak čas in potrpežljivost kot vsaka druga kulturna ali strukturna sprememba. Tudi podjetja, ki se pozitivno odzovejo na aktivni dialog s kriteriji vere, bodo potrebovala čas, da poglobljeno razumejo to vprašanje in razvijejo lastno strateško utemeljitev.

Vključevanje vsebuje različne strategije, kot so »glasovanje, izražanje mnenja in izstop«.

- V primeru javnih družb lahko delničarji aktivno izvajajo odgovornosti solastništva v zvezi s politikami in praksami podjetja z glasovanjem svojih delnic in udeležbo na letni skupščini delničarjev (strategija »glasovanja«).

- Vlagatelji se lahko vključijo tudi v dialog s tistimi, ki so na odgovornih vodstvenih položajih v podjetju, da bi spodbudili spremembe na finančni in nefinančni ravni (strategija »izražanja mnenja«).
- Če te strategije dolgoročno nimajo možnosti za uspeh, je treba v zadnjem koraku razpravljati o strategijah dezinvestiranja in sprejeti ustrezne odločitve (»izhodna« strategija).

Neposredno angažiranje ali aktivno delničarstvo je treba izvajati, kadar in ko lastniki premoženja ocenijo, da je to primerno. Odločitve o posebnih dejavnostih je treba obravnavati v okviru naložbenih politik in ciljev. Da bi povečali vpliv, je najbolje, da se sodelovanje izvaja z drugimi vlagatelji (vernimi in družbeno odgovornimi) ali da se odgovornost za aktivni dialog prenese na ponudnike finančnih storitev, ki so specializirani za sodelovanje. Kot vedno je potrebna preudarnost, da se izbere pravi ponudnik, ki je usposobljen glede na izkušnje in obseg, je cenovno dostopen in odgovoren ter bo deloval v skladu s politiko in vrednotami, ki jih določijo odgovorni za strategije vključevanja. Ti ponudniki sodelujejo kot pooblaščenci svojih strank in naročnikov, bodisi samostojno bodisi v povezavi z drugimi akterji na različnih ravneh; uveljavljajo glasovalne pravice, nastopajo na letnih srečanjih ali neposredno nagovarjajo odgovorne v podjetjih. Njihov glas se sliši zlasti takrat, ko verodostojno postavljajo konkretna vprašanja o politikah, izdelkih ali dejavnostih podjetja.

Poziv k izboljšanju

V okviru *politike izboljšanja naložb* v luči KDNC je treba zavzeti proaktivno stališče glede prispevka ali potenciala skladov ali podjetij k tistim okoljskim, družbenim in človeškim dobrinam, ki so potrebne za celosten razvoj. Med vidiki, ki jih je potrebno oceniti, so odnosi z delavci, dobavitelji, strankami, skupnostmi, deležniki in partnerji ter delničarji. Metrike in poročanje so uporabna orodja pri politiki izboljševanja naložb. Ta zaveza za izboljšanje se začne z opredelitvijo družbenih ciljev, vključno z reševanjem ali odpravljanjem težav, kot so negotovost glede zaposlitve, slab dostop do zdravstvenih storitev, pomanjkanje varnosti preskrbe s hrano ali vodo in korupcija. Dober ukrep je mogoče razbrati tako, da se podrobno opredelijo in raziščejo načela iz KDNC (kot so oseba in njeno dostojanstvo ali skupno dobro itd.), ki se najbolj neposredno ali nujno nanašajo na obravnavano nalogo. Pri tem so nam v pomoč posledice in vprašanja za razločevanje, opisana v načelih in metriki KDNC (zgoraj v št. 23, 24 in 25). Pomembno je, da se posebna pozornost ne sme osredotočiti le na trenutne razmere, temveč je treba prepoznati tudi razvoj – upoštevati je treba procese tranzicije, ki so že v teku, ali analizirati »opazovalne liste« za začetno fazo za tako imenovane »mešane naložbe«. Doprinos in rangiranje različnih pobud za odgovornost, bodisi iz kategorij, kot so naložbe z učinkom, najboljše v razredu ali ESG, lahko pomagajo pri oblikovanju ali vodenju vlagateljeve politike izboljševanja. Ne da bi si domišljali, da je to dokončno, lahko zaveza k izboljšanju vključuje:

- i. Naložbe z učinkom [angl. *impact investing*] vodita vizija in poslanstvo, ki si prizadevata odgovoriti na različne družbene in okoljske izzive, s katerimi se soočajo skupnosti in družba. So ena od izvedljivih možnosti, ki so na voljo in se obetajo kot učinkovito orodje, ki vlagateljem pomaga preseči negativne ocene, kot so »ne delaj hudega« ali »izogibaj se škodi«. Namesto da bi preprosto čakali, da se pojavijo ustrezni dogodki, je cilj naložb z učinkom spodbuditi in pospešiti projekte, ki so še posebej skladni z vero. Dejansko gre za portfelje, ki vključujejo vrsto naložb v raziskave in razvoj v socialnih podjetjih ali podjetjih, ki delujejo na temelju posebnega poslanstva [*cause-driven enterprises*]. Kot poudarja papež Benedikt XVI.: »Potrebna so prizadevanja – in to je nujno povedati – ne le za oblikovanje ‘etičnih’ sektorjev ali segmentov gospodarstva ali finančnega sveta, temveč za zagotovitev, da bo celotno gospodarstvo – celotne finance – etično, ne le zaradi zunanje oznake, temveč zaradi spoštovanja zahtev, ki so neločljivo povezane z njegovo naravo. Družbeni nauk Cerkve je povsem jasen na to temo in opozarja, da je gospodarstvo v vseh svojih panogah področje človeške dejavnosti.«⁹⁵
- Na podlagi poslanstva ali drugih ciljev, oblikovanih na podlagi vrednot, katoliški upravljavci naložb z učinkom določijo niz tem, vprašanj, izzivov ali kategorij za usmerjanje naložb v spodbujanje celostnega človeškega razvoja in skupnega dobrega. Ti cilji so izpopolnjeni z uporabo

⁹⁵ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 40, 45.

prizme KDNC, pogosto pa jih usmerjajo izkušnje drugih praktikov na tem področju. Učinkovitost takšnega vlaganja je odvisna od trdnih in preglednih metodologij vrednotenja, vključno z zahtevami po vedno bolj podrobnih in preverjenih metrikah.

- Pozitivne in proaktivne strategije naložb z družbenim in okoljskim učinkom so vedno veljale za del zavez, ki temeljijo na veri, saj je njihov poseben cilj prispevati k spodbujanju splošnega skupnega dobrega ali k skrbi za stvarstvo.
- ii. Pristop »najboljši v razredu« črpa smernice in navdih pri inovatorjih, ki se dosledno ravnaajo v skladu z vero. Tako kot pri strategiji vključevanja to pogosto pomeni povezovanje uveljavljenih meril za investiranje z učinkom ali ESG z medsebojno povezanimi človeškimi, družbenimi in naravnimi dejavniki, ki sestavljajo »celostno ekologijo«⁹⁶ za ocenjevanje in razvrščanje izdajateljcev delnic in podjetniških obveznic. Pristop »najboljši v razredu« odraža tudi skrb, ki je odmev Jezusovih blagrov (prim. Mt 5,1-12) – hrepenenje in žejo po pravičnosti, trdo delo za ustvarjanje miru in rast skladnosti, prizadevanje za vključitev revnih ali odrinjenih na rob ter usmiljenje do vseh, ki se jih naložba dotakne ali nanje vpliva. Takšno proaktivno pozitivno vlaganje vlagatelju zagotavlja edinstveno priložnost, da z vero in KDNC uskladi naložbene cilje in vrste naložb. Tako kot pri naložbah z učinkom

⁹⁶ Frančišek. *Laudato si'*, 10, 11, 62.

bodo tudi pri strategijah, ki temeljijo na najboljših v svojem razredu, potrebne različne ravni strokovnega znanja. Teh strategij ne smemo zamenjevati s tistimi povsem legitimnimi naložbami, ki se pogosto izvajajo za podporo osnovnega družbenega ali ekološkega poslanstva sklada ali organizacije ob hkratni zaščiti vloženega kapitala in prejemanju minimalne ali koncesijske stopnje donosa. Nasprotno, naložbe z učinkom in z njimi povezane najboljše strategije v svojem razredu pričakujejo razumne donose, ki so skladni z naložbenimi cilji vlagatelja in v skladu z donosi iz drugih naložb.

- Z uporabo neposredne primerjave konkurentov v njihovem sektorju zgornji pristop omogoča opredelitev inovatorjev in vzornikov glede na navedene etične prednostne naloge. Takšna merila, kot jih obravnavamo v nadaljevanju, vključujejo tako izboljšanje kot izključitev – tako pozitivne kot negativne ocene.⁹⁷ Vprašanja, ki jih je treba oceniti, vključujejo kakovost in celovitost upravljanja ter način upravljanja odnosov med delničarji, zaposlenimi, strankami, dobavitelji, regulatorji, deležniki ter celo kritiki in konkurenti. Temeljno je spoštovanje dostojanstva. Poleg tega je treba izdajatelje oceniti tudi glede na njihovo zavezanost delovnim in družbenim standardom (na primer možnost pridobitve cenovno dostopnega stanovanja, družbena odgovornost podjetij) ter shemam udeležbe, kot

⁹⁷ Deutsche Bischofskonferenz/Zentralkomitee der deutschen Katholiken, Making Ethically Sustainable Investments, 25 (<https://www.nachhaltig-predigen.de/dokumente/cmsj/...>).

sta delitev dobička in lastništvo delnic zaposlenih. Na ekološkem področju je treba skrb za podnebje, dejavnosti na področju obnovljivih virov energije in druge sisteme okoljskega upravljanja uporabiti kot merila vrednotenja bodisi za učinkovito upravljanje tveganja naložb bodisi za priložnosti, ki jih lahko ponujajo.⁹⁸

- Izboljšanje očitno vsebuje vključevanje – aktivno sodelovanje s korporacijami ali izdajatelji, pri čemer vlagatelji izkoristijo svoj položaj delničarjev, da v dialogu z voditelji in deležniki pomagajo oblikovati politike, reforme in odločitve. Lastniki premoženja morajo izbrati prednostna področja v skladu s svojimi cilji, istovetnostjo in poslanstvom ter poiskati tiste projekte, sklade in priložnosti, ki so usklajeni z njihovo izjavo o naložbeni politiki. Tisti, ki iščejo smernice, lahko sami ali skupaj z vodstveno skupino preučijo sodobni družbeni nauk papeža Benedikta XVI. (*Caritas in veritate*) in papeža Frančiška (*Laudato si'* in *Fratelli tutti*). Druga možnost je, da podrobno preučijo dele ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov (spre-

⁹⁸ *Prav tam*, 25: »Raziskovalno delo, ki ga je treba opraviti za pristop najboljših v svojem razredu, hitro preseže možnosti, ki jih lahko obvladajo zlasti manjše in srednje velike institucije. Podporo pri tem nudijo raziskovalne agencije, ki opravijo obsežne analize podjetij in sestavijo lestvico v skladu z individualno določenimi etičnimi merili. Raziskovalne agencije lahko poleg tega pokažejo, ali in v kolikšni meri se etična merila za ocenjevanje, ki jih želi vlagatelj, lahko izvajajo na naložbenem področju. Vendar do zdaj ni bilo standardnih etičnih meril za trajnostno vrednotenje izdajateljev, zato se lahko razvrstitve agencij med seboj razlikujejo. Zato se je treba vprašati, na kakšni podlagi je posamezna agencija ocenila odnos do trajnosti in ali je ta skladen s krščanskimi vrednotami.«

jetih leta 2015), ki so skladni z vero in KDNC. Vedno so dragocena referenca tudi izkušnje drugih strokovnjakov.

- iii. ESG, okrepljen s KDNC. Vlagatelji imajo lahko koristi od razvijajočih se platform za naložbe ESG, ki se razvijajo, da bi omogočile ocenjevanje in točkovanje podjetij glede na njihove zaveze in zapise o okoljskih, družbenih in upravljaljskih merilih. Številni temeljni dejavniki ESG se ujemajo s cilji, na katerih temelji KDNC, kar ustvarja potencial za novo sinergijo med vrednostjo in vrednotami. Priložnost za prihodnost je z vidika naložb, ki temeljijo na veri, uporaba KDNC na dva načina. Prvič, pomagati izboljšati kakovost uspešnosti vsakega dejavnika, na primer izboljšati praktične ukrepe za okoljsko uspešnost z moralnimi izrazi iz družbene pravičnosti in celostne ekologije; ali vnesti merila upravljanja z etičnimi normami za človeško dostojanstvo, solidarnost in skrb za naš skupni dom. Drugič, prispevati spodbudo za pristen celosten razvoj s sistematičnim povezovanjem teh ločenih ukrepov, kot je povezovanje socialnih ukrepov z okoljskimi rezultati, ki jih izvaja upravljanje, z uporabo etike skupnega dobrega ali za vključevanje najranljivejših.
- Pomembno je poudariti, da ESG ni sinonim za KDNC. V svojem bistvu KDNC spreminja pot gospodarstva in kulture, da bi bila bolj človeška in humana. Služi cilju gradnje Božjega kraljestva na zemlji. Na primer, dostojanstvo osebe je veliko bolj polna kategorija, kot jo zajemata »zadovoljstvo strank« ali »zavzetost zaposlenih«.

Podobno dostojanstvo dolžnosti in odgovornosti presega »revizijo« ali »zasebnost«. Poleg tega se tako skupno dobro kot skrb za naš skupni dom, ki sta določena v KDNC, prepletata z vsako od kategorij ESG: npr. celostnega razvoja osebe ni mogoče ločiti od njenega družbenega okolja niti od naravnega okolja, ki vzdržuje življenje. Vse to pomeni, da dejavniki ESG sicer res lahko skrbijo za dele celostnega razvoja, vendar ne izčrpajo obsega KDNC niti posebej ne izpolnjujejo tistih presežnih razsežnosti za prepoznavanje svetosti življenja, svetosti in lepote stvarstva ter zakramentalne (evharistične) kakovosti medsebojne povezanosti med ljudmi.

- Tako kot druge pobude za pospeševanje odgovornosti na trgih je tudi ESG še vedno v razvoju. Zaenkrat še ni mednarodno določenih in potrjenih meril za ocenjevanje. Poleg »zelenega« [*greenwashing*] obstajajo tudi primeri, ko korporacije in poslovna združenja lobirajo pri regulatorjih proti zavezam družbene odgovornosti, ki jih dajejo zainteresiranim stranem in javnosti. Vsakršno ESG-vrednotenje je zato treba preveriti s prednostnimi nalogami in merili za skladnost z vero.⁹⁹ Ne smemo pozabiti, da so se računovodski standardi razvijali več desetletij in se še naprej razvijajo. Norme odgovornosti, kot je ESG, vključujejo še

⁹⁹ Konferenca katoliških škofov ZDA je v svojih smernicah za družbeno odgovorne naložbe določila pet smernic, ki vključujejo ESG in jih tudi presegajo. Naložbene politike so organizirane tako, da skrbijo za pet kategorij: i) varovanje človeškega življenja; ii) spodbujanje človekovega dostojanstva; iii) krepitev skupnega dobrega; iv) prizadevanje za gospodarsko pravičnost; v) in reševanje našega globalnega, skupnega doma.

eno vsestransko raven, kar pomeni, da bo standardizacija še toliko težja. MB v to ključno delo vnaša perspektivo katoliške vere, da bi spomnil, obnovil in okrepil moralne vidike, ki so neločljivo povezani z vsako gospodarsko menjavo. Z naraščanjem zanimanja za to vrsto naložb, ki temeljijo na veri, se bosta povečali tudi količina in kakovost informacij, na podlagi katerih bo mogoče smiselno primerjati naložbene priložnosti.

- V tistih regijah sveta, kjer zaupanja vredne konvencionalne finančne naložbe niso na voljo, lahko ustanova uporabi KDNC za naložbe v lokalna podjetja, kot so razvoj nepremičnin, skupnostna infrastruktura ali kmetijstvo. Kjer referenčna merila niso razvita, je lahko sprejemanje z vero skladnega in družbeno odgovornega upravljanja sredstev izziv. Vendar je te ovire mogoče deloma premagati s sodelovanjem z drugimi skupinami ali vlagatelji, ki so enako zavezani načelom KDNC.

Poziv k izključitvi

Politika izključevanja sprejema referenčne vrednosti iz vere in določa, kaj se lahko opredeli kot dovoljena, izključena ali omejena naložbena področja. Izključitveni pregledi in merila vlagatelju omogočajo, da se izogne etičnim protislovjem med naložbo in naukom Cerkve. Ključnega pomena je uporaba »objektiva« KDNC za molitveno presojo dejavnosti.

Rezultat izvajanja izključitvenih meril je oblikovanje seznama podjetij, izdelkov, storitev in skladov, ki jih je treba izključiti z naložbenega področja. V tem postopku je treba naložbene priložnosti oceniti glede na prepričanja in vrednote ustanov ter trajnostne osi ESG – ekološka, družbena in upravljavska merila. Pogosto bodo uporabljena merila vključevala nekatera najbolj pereča vprašanja in izzive, s katerimi se soočajo družbe in skupnosti. Merila za ocenjevanje se pogosto dotikajo elementarnih groženj človekovemu dostojanstvu in človekovim pravicam, družbenemu sožitju in skrbi za stvarstvo, pa tudi groženj poslovanju in poslovnim praksam v obravnavani panogi. Izključitvena merila se morajo uporabljati na podlagi posebne poslovne panoge podjetja, kot je na primer vpletenost v izvajanje splava ali pornografijo, ali na podlagi poslovnih praks ne glede na poslovno panogo, kot sta otroško delo ali suženjstvo.

Za osebe, odgovorne za upravljanje cerkvenega premoženja, je nabor možnih meril za izključitev precejšen. Nslednja preglednica navaja 24 kategorij skrbi ali prepovedi. Ta seznam nikakor ni dokončen, opredeljuje pa vprašanja za vlagatelje, ki zahtevajo razločevanje, ki izhaja iz vere in ki so jih različne lokalne škofovske konference že preučile.

Zagotavljanje neodtujljivega dostojanstva človekovega življenja	Izogibanje destruktivnemu vedenju	Prepoznavanje globalnih in trajnostnih vplivov	Zagotavljanje varstva okolja
• splav	• snovi in storitve, ki povzročajo zasvojenost	• kršitve delovnega prava	• grožnje za spreminjanje podnebja
• oboroževanje	• razčlovečujoče računalniške igre in igrače	• korupcija	• izkoriščanje negativnih zunanjih učinkov
• jedrsko orožje	• pornografija	• diskriminacija	• omejevanje dostopa do hrane najranljivejšim
• kontracepcijska sredstva		• kršitve pravic domorodnih ljudstev	• nevarne kemikalije
• raziskave izvirnih embrionalnih celic		• totalitarni režimi	• rudarstvo in mineralne surovine
• zloraba poskusov na živalih		• nepoštene poslovne prakse	• nedostopnost pitne vode

(Podrobnosti v Dodatku.)

Obstajajo tudi drugi primeri, ko lahko politika skladnosti z vero vlagatelju prepove sodelovanje z navidežno zglednimi podjetji, na primer tistimi, ki dosegajo visoke ocene na vseh področjih ESG, hkrati pa proizvajajo ali tržijo določen izdelek, ki ni združljiv z normami in vrednotami vere. Kot je navedeno, ESG ni približek KDNC. Bistvo pristopa, ki temelji na veri, je iskanje ravnovesja med preudarnim upravljanjem virov za financiranje poslanstva subjekta, ki vlaga, in vlaganjem na način, ki odraža njegovo katoliško istovetnost – njegovo vero in poslanstvo. Prva odgovornost ne sme nadomestiti druge. Z drugimi besedami, nekateri naložbeni instrumenti in oblike naložb zaradi svojih notranjih značilnosti niso primerni za združevanje kapitala s spodbujanjem skupnega dobrega – tudi če to pomeni, da vlagatelji izgubijo koristi (na primer zaradi povečanja raznovrstnosti) od takih finančnih produktov.¹⁰⁰

43. Moralni imperativ včasih predstavlja jasne situacije, v katerih je treba uporabiti izključitev brez izjeme, na primer sodelovanje pri splavu in umoru. V drugih primerih pa obstajajo siva področja, ki lahko zahtevajo dodatne raziskave, nove metrike ali posvetovanje s tretjimi osebami, preden je mogoče sprejeti utemeljeno in moralno odločitev. Sem spadajo zloraba »špekulativnih produktov ali naložbenih tehnik« ali uporaba vrzeli v računovodski praksi, ki

¹⁰⁰ Prim. besedilo Avstrijske škofovske konference: https://www.bischofskonferenz.at/dl/MNlRfmoJKlOJqx4KJKJKJKnlkO/Amtsblatt_74_pdfp.15. »Na koncu je učenčevstvo povezano s stroški, ki jih mora učenec-investitor pričakovati.«

izkorišča zaščito davčnih oaz. Drugi zaplet je povezan z mešanimi naložbami, pri katerih se podjetje lahko ukvarja s pozitivnimi dejavnostmi, hkrati pa neposredno ali posredno vpliva tudi na nezaželeno rezultate ali prakse. Ob upoštevanju teh odtenkov se lahko vlagatelji zaradi verodostojnosti odločijo, da bodo takšno podjetje izključili. Lahko pa sodelovanje uporabijo za vplivanje na spremembe in hkrati določijo posebne prage za delovanje v skladu z vero. Tako kot pri izvajanju pristopa »najboljši v razredu« morajo ustanove to analizo opraviti interno ali najeti zunanje agencije s strokovnim znanjem na tem področju. Če takšni viri niso na voljo, lahko ustanove naložbenim svetovalcem naročijo, naj pri izbiri naložb upoštevajo predpisana načela.

NAVADE ZA PRAKSO

44. Spreminjanje obzorij ali kulture za naložbe se začne s ponovnim določanjem vsakega od korakov pri skrbnem pregledu, ki ga izvaja vlagatelj.

- i) Vključevanje načel KDNC v celoten postopek odločanja o naložbah. Upravni odbori in vodstveni delavci bodo morali imeti na veri temelječe ali z vero skladne cilje za upravljanje in vlaganje.
 - Dodelite čas in sredstva za razvoj uradne politike ter redno spremljajte naložbe z vidika upoštevanja načel KDNC.
 - Bodite na tekočem z razvojem in razpoložljivostjo naložbenih možnosti, ki odražajo KDNC.
 - Pri sodelovanju z zunanjimi upravitelji naložb ocenite njihovo strokovno znanje in vrednote za prenos naložbene politike v odločitve, skladne z vero.
 - Zahtevajte, da se načela KDNC vključijo v nove raziskave, pri čemer naj se z razvijajočo se analizo poroča o uspešnosti, povezani z načeli KDNC.¹⁰¹
- ii) Dejavno in pozitivno sodelovanje pri izvajanju naložbene politike, skladne z vero. Parametre tveganja je treba spre-

¹⁰¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Investment>

meniti tako, da bodo vključevali tako etično stvarnost kot tudi ekonomske vidike. Na podlagi načel KDNC je mogoče računovodstvu in reviziji dodati novo dvojno knjigovodstvo – v tem primeru je treba navesti etična sredstva in obveznosti, ki dajejo celotno sliko uspešnosti.

- Poiščite verodostojne vire tretjih oseb ali neposredno povprašajte poslovna podjetja na nacionalni in mednarodni ravni glede ustreznih norm, standardov in predpisov glede ravnanja.
- Kjer je to mogoče, izvajajte strategijo sodelovanja, ki temelji na načelih KDNC.
- V zvezi z javnimi podjetji podpirajte pobude in resolucije delničarjev, spodbujajte s tem povezana razkritja in zahtevajte standardizirano poročanje o ravnanju po načelih KDNC.
- Uveljavljajte svoje glasovalne pravice v javnih podjetjih in spremljajte skladnost ukrepov z glasovanjem.

iii) Bodite proaktivni – zagovarjajte in spodbujajte vlaganje v skladu z vero, ki temelji na KDNC. Razširite norme previdnosti in strokovnosti, da bodo vključevale več etičnih vidikov.

- V duhu solidarnosti spodbujajte in pomagajte drugim ustanovam pri razvoju in izvajanju njihove politike FCI (Faith-Consistent investing).
- Podpirajte finančne akterje, ki pripravljajo naložbene rešitve, skladne s KDNC.
- Ponovno preučite strategijo razporejanja naložb in izzovite utečene načine razmišljanja, da bi vzgojili navade za razmišljanje v veri.

- Katoliški lastniki premoženja morajo pri najemanju ponudnikov naložbenih storitev ali svetovalcev oceniti tako finančno usposobljenost kot dejavnike integritete, kot so: ugled, skladnost med trditvami o družbeni odgovornosti podjetij in uspešnostjo, kakovost etičnega upravljanja, dokazano spoštovanje predpisov in usklajenost predlaganih strategij z vero.
- iv) Inoviranje, učenje in izmenjava izkušenj. Poslanstvo ali poklicanost usklajevanja naložb z vero postane živ proces, pri čemer je vsaka stopnja odločanja prilagojena rezultatom celostnega razvoja. Del tega poslanstva je tudi nenehno učenje – sprejetje sistema analiz in usposabljanja, da bi metodično spodbujali potrebne spretnosti, stališča in vrednote za naložbe, ki temeljijo na veri.
- Prizadevajte si za ekumensko sodelovanje s kolegi drugih veroizpovedi, da bi spodbudili program etičnih naložb.¹⁰²
 - Spodbujajte boljše poznavanje KDNC pri strokovnjakih, ki delujejo na področju vlaganj.
 - Merila, skladna z vero, vlagateljem omogočajo sprejemanje konkretnih odločitev glede vključevanja in izključitev naložb (gl. št. 41). Zavedajoč se ustvarjalnosti vsake ustanove in upravitelja premoženja, morata biti tako politika izključevanja kot politika vključevanja pozitivnih naložb del izjave o naložbeni politiki.

¹⁰² Prim. *Smernice iz Zuga za vlaganje v skladu z vero*, FAITH IN FINANCE, ARC, 2017: (http://www.arcworld.org/downloads/ZUG_Guidelines_to_FCI_2017.pdf).

- Spremljajte napredek pri izvajanju naložbenega procesa, ki ga usmerja vera, in z vidika vere spremljajte rezultate, da se vzpostavijo ustrezne zmogljivosti za prihodnje naložbe.
- Spremljajte dejavnosti in napredek na ravni upravnega organa ter sporočajte ugotovitve institucionalnim udeležencem.
- Na način, ki je primeren za upravljanje posamezne ustanove, upravičence obvestite o tem, kako je KDNC vključen v politiko, ki je skladna z vero.
- Redno preverjajte politike, da se zagotovi skladnost med trenutnimi etičnimi vidiki, trenutnimi dejavnostmi in viri ustanove ter upoštevanje razvijajočih se naložbenih možnosti, ki odražajo cilje politike.

45. MB v tej fazi ne more obravnavati vseh situacij in odgovoriti na vsa vprašanja. Pomembno je, da MB spodbuja in pomaga katoličanom in katoliško navdihnjnim lastnikom premoženja, da začnejo ali nadaljujejo pot in vključijo KDNC v svoj postopek odločanja o naložbah z oblikovanjem ustreznih politik in praks (tudi če so sprva omejeni le na nekatere razrede premoženja). Vlaganje, ki izvira iz vere, je kritičen in neprekinjen proces, ki se bo izboljševal z izzivi, ki jih lastniki in upravljavci premoženja uspešno rešujejo s svojimi darovi zvestobe in ustvarjalnosti. V tem duhu ta politika dobrih ukrepov ni statičen dokument, določen in dokončen, temveč spodbuda za prepotrebno skupno učenje, ki ga zahtevajo naše sedanje zapletene razmere. MB bomo redno pregledovali in posodabljali, da bi razširjali papežev ali družbeni nauk, se poglobili v nova vprašanja ali etične izzive ter delili inovativne

izkušnje vlagateljev pri uporabi KDNC. Naložbe, skladne z vero, so na trgih že vedno pomembnejši dejavniki. Za moralno skladnost pri odzivanju na krize našega časa je ta doslednost in usklajenost z vero za katoliške vlagatelje in lastnike premoženja *postala nujnost*.

46. S tem, ko se zavzema za spremembo vrednot in prednostnih nalog, MB dodaja še en element k prispevku Katoliške Cerkve za bolj človeške prakse upravljanja v vseh sektorjih gospodarstva. V skladu s svojim poslanstvom bo Cerkev še naprej krepila etične in antropološke temelje finančnega sistema. Tako kot v vsem svojem družbenem učenju bo Cerkev neomajno usmerjala gospodarske dejavnosti k spodbujanju dostojanstva in celostnega razvoja vsakega človeka ter skrbi za naš skupni dom. V tem kontekstu MB predstavlja pot, po kateri lahko Cerkev praktično in pozitivno še naprej sodeluje pri načelih in dejavnostih finančnega sistema ter zagotavlja, da so v službi skupnega dobrega. MB poziva k dialogu s finančniki, politiki in mednarodnimi organizacijami, kot so Združeni narodi, ki jih ta vprašanja zelo zanimajo. Da bi skupaj napredovali na tej poti, MB ponuja vizijo, kako se lahko cilji etičnega ali družbeno odgovornega vlaganja razvijejo do popolnejše rodovitnosti v luči katoliškega družbenega nauka.

ZAKLJUČEK. DELITEV DELA

47. Kot poziv k ukrepanju MB pričakuje inovacije in izkušnje katoliških vlagateljev, ki si še naprej prizadevajo konkretno prispevati k celostnemu človeškemu razvoju. Za količinsko opredelitev rezultatov odgovornosti so vsekakor potrebni novi kazalniki. Kljub temu je vera prepričanje, ki se ga trdno držimo, še preden ga potrdijo odgovori ali podatki. V sedanji resničnosti trgov in naložb pogosto manjkajo lastnosti globljega namena in zgodovinske perspektive, ki počlovečujejo. Modrost vere je ključna, ne zato, ker bi imela izdelane natančne odgovore, ampak zato, ker razkriva moralne možnosti na podlagi našega odnosa z Bogom, ki ljubi. Ko se stvari zdijo neverjetne ali celo nemogoče, se lahko spomnimo, da je učenje o Božjem kraljestvu v Svetem pismu na splošni ravni vpeto med tukaj-in-zdaj ter ne-zdaj; med sedanjostjo in prihodnostjo. Bog je vedno v središču. Bog je vedno blizu.¹⁰³

¹⁰³ Septembra 2022 so se v Assisiju zbrali mladi ekonomisti, podjetniki in ustvarjalci sprememb, da bi dali obliko »ekonomiji Frančiškove zaveze«. Ob priznavanju številnih izzivov, s katerimi se sooča človeštvo, zaveza, ki so jo mladi podpisali, s pripravljenostjo prevzema »odgovornosti, ki leži na naši generaciji«, ter zavezuje k osebni in poklicni predanosti, »da bi gospodarstvo danes in jutri postalo gospodarstvo v skladu z evangelijem«

48. Čeprav se ta dokument opira na KDNC in so podrobnosti za izvajanje v skladu z vero nujne, MB vse vlagatelje vabi k molitvenemu razločevanju pri analiziranju možnosti in sprejemanju odločitev. Del tega premišljevalnega pristopa vključuje počitek od dela, kot ga je Bog oblikoval po vzoru šestih dni stvarjenja (prim. 1 Mz 2,1-3), in uživanje v svetosti sobote, ki jo je Bog določil kot zapoved za osvoboditev in ponovno stvarjenje (prim. 2 Mz 20,8-11). Na trgih se kar naprej nekaj dogaja, zato lahko povsem zaposlijo našo pozornost. Vendar, kot poudarja papež Frančišek v svojih spisih in nauku, prav krize, ki zahtevajo naša prizadevanja in vestnost, nas silijo k sanjanju – k pogledu onkraj nujnosti trenutka, da bi si predstavljali, kaj je potrebno in mogoče za napredek na področju celostnega človeškega razvoja.¹⁰⁴

Vsak vlagatelj bo imel svoje cilje in bo svoje odločitve in prakse na svoj način dopolnjeval z zavezanostjo veri. Poziv k sanjanju naj bi pomagal »človeškemu srcu z zaupanjem odpreti se Bogu, ki je ne le ustvaril vse, kar obstaja, ampak nam je v Jezusu Kristusu podaril tudi samega sebe. Gospod, ki je prvi poskrbel za nas, nas uči, naj skrbimo za svoje brate in sestre ter okolje.«¹⁰⁵

49. MB poziva k nujnemu izvajanju in razvoju naložbenih ukrepov, ki bodo temeljili na skladnosti z vero, in

(<https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2022-09/economy-francesco-final-covenant-pope-francis-gospel.html>).

¹⁰⁴ Frančišek. *Querida Amazonia*, 8, 28, 41, 61 [slovenski prevod: Posinodalna apostolska spodbuda *Ljubljena Amazonija*. CD 161].

¹⁰⁵ *Prav tam*, 41.

poudarja ključne cilje, opisane v uvodu. Kot izhodišče in poziv k ukrepanju MB ponuja moralno vodilo iz vere in KDNC, da bi vlagateljem in institucijam pomagali še naprej praktično in konkretno gledati dlje od običajnih ciljev in prispevati k blaginji vseh. Vključevanje družbenega in moralnega nauka Cerkve v upravljanje finančnih sredstev je ključnega pomena tako za osebno moralno doslednost kot za pozitiven prispevek k potrebnim spremembam v gospodarstvu in družbi. Cerkveno učiteljstvo je izdalo še bolj specifične in podrobne usmeritve, ki jih MB ceni in si jih prizadeva s svoje strani dopolnjevati.

50. Zavezanost k večji usklajenosti med upravljanjem premoženja in širšim poslanstvom Cerkve bi bilo treba dodatno okrepiti s sodelovanjem med katoliškimi

»Ste mladi iz 115 držav. Prosim vas, da se zavedate naše medsebojne potrebe, da bi priklicali v življenje gospodarsko kulturo, ki bo sposobna saditi sanje, ustvarjati prerokbe in vizije, omogočati razcvet upanja, vzbujati zaupanje, obvezovati rane, tkati odnose, prebujati zarjo upanja, se učiti drug od drugega in dajati prostor iznajdljivosti, ki bo razsvetlila misli, ogrela srca, dala moč našim rokam in v mladih – vseh mladih, ne izključujoč nikogar – vzbudila vizijo prihodnosti, napolnjeno z veseljem evangelija.«

František. Video sporočilo udeležencem Františkove ekonimije (21. novembra 2020)

lastniki premoženja na nacionalni in mednarodni ravni, vključno z organizmi Vatikana in Svetega sedeža. Spodbujati je treba izmenjavo virov in strategij, spodbujati skupno delovanje za učinkovitejše in uspešnejše sodelovanje s posameznimi podjetji ter usklajevati zagovorniške pristope do oblikovalcev politik na različnih ravneh oblasti. S takšno »mrežo« strokovnjakov bo KDNC postal zanesljiva in učinkovita referenca za celoten sektor finančnih storitev. Takšno vplivanje na področja financ odpira nova obzorja za evangelizacijo. Z večjim sodelovanjem, ki pomaga odpirati ali razvijati odgovorne komunikacijske kanale med vsemi vlagatelji dobre volje, se bo ustvarila sinergija in pospešilo širjenje podobnih pobud za odgovornost. MB določa novo normalno stanje za katoliške vlagatelje. Je tudi primer spoznanj na podlagi družbenih izkušenj in nauka Cerkve, ki so lahko vodilo gospodarstvu in kulturi nasploh.

LE ZAČETEK. KAJ SLEDI?

51. V Lukovem evangeliju Kristusova obljuba dobre mere izhaja iz našega sodelovanja v odnosu z Bogom in vključevanja drugih v ta ljubezni poln dobiček. Božja matematika obilja ni naša – ali vsaj še ni naša. Kljub temu vsakič, ko izgovarjamo *očenaš*, priključimo dobro mero Božjega obilja kot skrivnost upanja in obljubo, ki spreminja odnos med nami in Bogom.

Za vse nas, zlasti pa za vlagatelje, je pomembno, da živimo na tem stičišču odnosov – da delujemo, se pogovarjamo in se redno srečujemo, da spremljamo, preverjamo in predlagamo prilagoditve skupnega načrta (in skupne odgovornosti) za celosten razvoj v vseh njegovih oblikah. Sodelovanje v takšnem dialogu je ključnega pomena, zlasti ob upoštevanju stalnega procesa inovacij, ki poteka v finančnem sektorju. Čeprav MB ni ne prva ne zadnja beseda o naložbah, skladnih z vero, bo še naprej prispevala k izmenjavi znanja o dobrih ukrepih. Spoznanja škofovskih konferenc in najboljše prakse vlagateljev bomo stalno delili, tudi s posebnimi vprašanji in inovacijami na podlagi živega izročila vere Cerkve. Izvajali bomo študije in delavnice o vlaganju skladno s KDNC, tudi z namenom

razširjanja novih in natančnejših smernic. Poleg sodelovanja z drugimi vedami in disciplinami pri oblikovanju novih etičnih meril bo MB še naprej zagotavljala dobra merila v smislu priporočenih postopkov in orodij za preučevanje moralnih vprašanj in vključevanje. »Stari modeli izginjajo,« ugotavlja papež Benedikt XVI., »na obzorju pa se oblikujejo novi obetavni modeli.«¹⁰⁶ Proti temu obzorju smo vsi poklicani potovati in živeti svojo vero s celostnim vlaganjem svojih darov in talentov ter svojega premoženja.

¹⁰⁶ Benedikt XVI. *Caritas in veritate*, 40.

DODATEK.

MERILA ZA IZKLJUČITEV

1. Naravno dostojanstvo človeškega življenja	Zadeva na kratko
<i>Splav</i>	• Cerkev nedvoumno obsoja odvzem človeškega življenja, tudi v najzgodnejši fazi, ko se združita jajčna celica in semenčica, kot zlorabo človekove oblasti nad življenjem in smrtjo (<i>Kompendij</i>, 233).
<i>Oborožitev</i>	• Vojaški spopadi vedno terjajo človeška življenja. Nenadzorovano povečevanje oboroževanja omogoča številne izbruhe nasilja in spodbija varen mir. Industrija, ki se ukvarja s proizvodnjo teh orodij vojne in uničevanja, je zato obsojanja vreden posel.
<i>Jedrsko orožje</i>	• V skladu z naukom Cerkve, ki ga je povelj papež Frančišek, je »uporaba jedrskega orožja in tudi samo posedovanje tega orožja nemoralno«. Predpostavka o jedrskem orožju kot zastraševanju je napačna, saj »na koncu neizogibno zastruplja odnose med narodi in ovira vsako možno obliko resničnega dialoga« (<i>Poslanica ob prvem srečanju držav pogodbenic Pogodbe o prepovedi jedrskega orožja</i> (TPNW), 21. junija 2022).

<i>Smrtna kazen</i>	• Države, ki izvajajo smrtno kazen, se postavljajo nad temeljno pravico do življenja. Kaznovanje storilcev za kazniva dejanja, zaščito družbe in odvrčanje drugih morebitnih storilcev od kaznivih dejanj je mogoče doseči z drugimi sredstvi.
<i>Kontracepcijska sredstva</i>	• Ohranjanje združitvenega (načrt skupnega življenja) in prokreativnega pomena človeške spolnosti v zakonu nas varuje pred zdrsom v zgolj rekreativni pristop k spolnosti, ki sproža sebičnost in pogosto vodi v nadaljnje zlorabe (<i>Kompendij</i>, 233; sv. Pavel VI., <i>Humanae Vitae</i>, 11).
<i>Raziskave na embrionalnih matičnih celicah</i>	• Prednost, ki jo ima ohranjanje človeškega življenja, prepoveduje uporabo embrionalnih matičnih celic v raziskovalne namene. Gospodarske interese, ki lahko vodijo v industrijsko izkoriščanje in uporabo ljudi, je treba vedno podrediti pravici do življenja.
<i>Poskusi na živalih</i>	• Živali so del stvarstva, za katerega so dolžni skrbeti in z njimi upravljati tisti, ki jih je Bog ustvaril po svoji podobi. Poskuse na živalih, ki presegajo zahteve medicinske znanosti, na primer v kozmetični industriji, je težko uskladiti z ohranjanjem stvarstva.

2. Vzorci, ki vodijo do zasvojenosti in zlorabe	Zadeva na kratko
<i>Snovi ali storitve, ki povzročajo zasvojenost</i>	• Zasvojenost s snovmi, kot so tobak, alkohol in droge, ter z nekaterimi storitvami, kot so igre na srečo, lahko škoduje ljudem. Zasvojenost je bolezen, ki resno škoduje zdravju, uničuje življenje in povzroča visoke družbene stroške.
<i>Računalniške igre/igrače</i>	• Računalniške igre ali igrače, ki povečujejo nasilje, ne povzročajo le zasvojenosti. Igralce, zlasti majhne otroke, lahko naredijo bolj agresivne, otopijo njihovo občutljivost za nasilje in zabrišejo meje med virtualnim in resničnim svetom.
<i>Pornografija</i>	• Pornografija krši osebno dostojanstvo, saj iz osebe, ki deluje, naredi zgolj predmet, osebo, ki jo gleda, pa izmaliči. Pornografija predstavlja moralno neprimerno vedenje.

3. Globalni učinki in trajnostni razvoj	Zadeva na kratko
<i>Kršitve delovnega prava</i>	• Cerkev izrecno zahteva pravico do dostojnega delovnega mesta kot okolja, v katerem lahko človek osebnostno raste in se razvija. Odločno se je treba boriti proti izkoriščevalskemu delu otrok, prisilnemu delu, trgovini z ljudmi, omejevanju svobode zbiranja in diskriminaciji na podlagi spola, rase, porekla, vere ali političnih prepričanj.
<i>Korupcija</i>	• Trajnostni razvoj najbolj ovirata podkupovanje in korupcija. Podkupovanje in korupcija, ki sta prisotna na vseh področjih, povečujeta neenakosti, izkrivljata pravičnost in zlorabljata skupno dobro za bogatenje nekaterih na račun mnogih.
<i>Diskriminacija</i>	• Kot je navedeno v <i>Katekizmu</i>: »Vsako obliko družbene ali kulturne diskriminacije v temeljnih osebnih pravicah zaradi spola, rase, barve kože, družbenih razmer, jezika ali vere je treba omejiti in izkoreniniti kot nezdržljivo z Božjim načrtom« (KKC 1935).
<i>Kršitve človekovih pravic</i>	• Cerkev priznava človekove pravice vsem ljudem brez razlik. Te pravice je treba nenehno krečiti in braniti. Kršitve človekovih pravic uničujejo dostojanstvo in možnosti za razvoj.

<i>Spregle dane pravice domorodnih ljudstev</i>	• Pravice domorodnih ljudstev, ki so pogosto nevidne, ker ta ljudstva živijo na obrobju, je treba odločno in ustrezno zaščititi, vključno z njihovim odnosom do ozemlja, kjer živijo, kulturo, umetnostjo in naravnimi viri.
<i>Totalitarno nasilje in zatiranje</i>	• Totalitarni režimi ali vojaške diktature izvajajo oblast z ustrahovanjem, ki razčlovečuje. Niti človeško življenje niti civilna družba se ne moreta v celoti razviti, če se oblast oklepa privilegijev in zlorablja pravice državljanov.
<i>Nepoštene/ neetične poslovne prakse</i>	• Med poslovnimi praksami, ki goljufajo družbo in zmanjšujejo učinkovitost trgov, so oblikovanje kartelov, cenovni dogovori, trgovanje z notranjimi informacijami, lažno računovodstvo, pranje denarja, podkupovanje, trgovina z ljudmi, pomanjkanje preglednosti in davčne utaje.

4. Varstvo okolja	Zadeva na kratko
<i>Podnebne spremembe</i>	• »Civilizacija potrebuje energijo, vendar raba energije ne sme uničiti civilizacije /.../ Nujno je treba razviti politike, da bi v naslednjih nekaj letih drastično zmanjšali izpuste ogljikovega dioksida in drugih plinov, ki onesnažujejo, na primer z nadomeščanjem fosilnih goriv in razvojem obnovljivih virov energije« (Papež Frančišek. <i>Nagovor o energetske prehode in skrbi za naš skupni dom</i> (Vatikan, 14. junija 2019)).
<i>Izkoriščanje okolja</i>	• Krščansko poslanstvo je negovati in ohranjati stvarstvo kot Božji dar. KDNC obsoja nespoštovanje ekoloških standardov, zlasti ker stroški potrošnje in onesnaževanja pogosto bremenijo ranljive skupine, ki pri netrajnostnih praksah niso imele nobene ali le malo vloge.
<i>Hrana in kmetijsko blago</i>	• Pravica do hrane, tako kot pravica do vode, izhaja iz dostojanstva ljudi. Njena razpoložljivost in preskrba sta etični imperativ, ki prevlada nad čisto ekonomskimi razlogi in zaradi katerega so špekulacije z blagom nevzdržne. Medtem ko se spodbuja znanost o proizvodnji hrane, ta ne bi smela dajati prednosti močnejšim pri razdeljevanju in uporabi zemljišč.

<i>Zeleni/genetski inženiring</i>	• Možnosti za etične konflikte obstajajo na več ravneh: okoljska in zdravstvena tveganja zaradi novih tehnologij, ki še niso natančno opredeljena. Odnos do tradicionalnega žlahtnjenja rastlin in posledice za prehransko varnost – zlasti v državah v razvoju, kjer multinacionalke patentirajo semena, da bi prevladale na trgu.
<i>Nevarne kemikalije in podnebju škodljive snovi</i>	• Nevarne kemikalije ogrožajo človeštvo in okolje. Strupeni odpadki in onesnaženost ekosistema uničujejo stvarstvo, ogrožajo zdravje ljudi in puščajo ostanke, ki bodo imeli nepopisne posledice za prihodnje rodove.
<i>Rudarstvo in mineralne surovine</i>	• Mineralne surovine so nepogrešljive za sodobno gospodarstvo. Vendar pa lahko njihovo pridobivanje spremlja izkoriščevalsko ravnanje ali kršitve temeljnih delavskih pravic, zlasti v državah v razvoju, kjer je rudarstvo pogosto v središču družbenih konfliktov.
<i>Čista voda</i>	• »Pravica do vode, tako kot vse človekove pravice, temelji na človekovem dostojanstvu in ne na kakršni koli zgolj količinski oceni, ki vodo obravnava kot zgolj ekonomsko dobrino. Brez vode je življenje ogroženo. Zato je pravica do varne pitne vode univerzalna in neodtujljiva pravica« (<i>Kompendij</i>, 485).

MENSURAM BONAM: IZBRANA BIBLIOGRAFIJA

Ključni viri v Svetem pismu:

- 1 Mz 1,26-27; 2,15: o skrbi za skupni dom
- Mt 5,3-12 (blagri); 7,17-19
Mt 13: »prilike o kraljestvu«: prilika o skritem zakladu (13,44);
prilika o dragocenem biseru (13,45-46); prilika o kmetu najem-
niku (21,33-45); prilika o talentih (25,14-30)
- Mr 4,26-29
- Lk 5,1-11 (čudežni ulov rib); 6,20-31; 6,32-36; 6,38; 16,1-13.19-31
(bogataš in Lazar); 7,21.24-27; 13,24-30; 25,1-13; 25,14-30
- Jak 2,14-17
- Raz 21,5
- Gal 5,6
- 2 Kor 5,17

Učiteljstvo papežev:

- Janez XXIII. *Mater et Magistra* (1962) [slovenska izdaja: *Mati in učiteljica. Okrožnica o modernem razvoju družbenega življenja v luči krščanskih načel*].
- Janez XXIII. *Pacem in terris* (1963).

- Drugi vatikanski koncil. Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu *Gaudium et spes* (7. decembra 1965).
- Drugi vatikanski koncil. Odlok o laiškem apostolatu *Apostolicam Actuositatem* (18. novembra 1965).
- Pavel VI. *Populorum progressio* (1967), 20.
- Pavel VI. *Humanae Vitae* (1968).
- Janez Pavel II. *Laborem exercens* (1981) [slovenski prevod: Okrožnica o človeškem delu. CD 13].
- Janez Pavel II. *Sollicitudo rei socialis* (1987), 38.
- Janez Pavel II. *Fidei depositum* (1992) [slovenska izdaja: *Ohranjati zaklad vere*. V: *Katekizem Katoliške Cerkve*. 9-15. Ljubljana: Družina, 2008].
- Benedikt XVI. *Caritas in veritate* (2009), 9.
- Frančišek. *Evangelii gaudium* (2013), 57.
- Frančišek. *Laudato si'* (2015), 13.
- Frančišek. *Fratelli tutti* (2020), 108.

Druge papeške poslanice in govori:

- Frančišek. *Poslanica izvršnemu predsedniku Svetovnega gospodarskega foruma ob letnem srečanju v Davosu-Klostersu, Švica*: https://www.vatican.va/content/francesco/en/messages/pont-messages/2014/documents/papa-francesco_20140117_messaggio-wef-davos.html.
- Frančišek. *Nagovor udeležencem srečanja, ki ga je organiziral Dikasterij za spodbujanje celostnega človeškega razvoja, na temo Energetski prehod in skrb za naš skupni dom*, 2019: https://www.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2019/june/documents/papa-francesco_20190614_compagnie-petro-lifere.html.

- Frančišek. *Nagovor odboru strokovnjakov Evropskega sveta* (Moneyval, 8. oktobra 2020): https://www.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2020/october/documents/papa-francesco_20201008_comitato-moneyval.html.
- Frančišek. *Video poslanica udeležencem projekta Frančiškova ekonomija – mladi, zaveza, prihodnost* (21. novembra 2020): https://www.vatican.va/content/francesco/en/messages/pont-messages/2020/documents/papa-francesco_20201121_video-messaggio-economy-of-francesco.html.
- Frančišek (v pogovoru z Austen Ivereigh). *Let Us Dream: A Path to a Better Future*. New York: Simon & Schuster, 2020.

Objave Dikasterija za spodbujanje celostnega človekovega razvoja:

- Papeški svet za pravičnost in mir. *Work as Key to the Social Question: The Great Social and Economic Transformations and the Subjective Dimension of Work*. Vatican City: Liberia Editrice Vaticana, 2002.
- Papeški svet za pravičnost in mir (ur.). *Kompendij družbene nauka Cerkve*. Ljubljana: Družina, 2007.
- Papeški svet za pravičnost in mir. *Towards a Reform of the International Financial and Monetary Systems in the light of a global public authority*, 2011.
- Papeški svet za pravičnost in mir. *Banking on the common good, finance for the common good*, Seminar Paper (San Calisto, 13. maja 2013): http://www.iustitiaetpax.va/content/dam/giustiziaespace/Eventi/DOCS/BCG/2013_BANKING_LG_ENG.pdf.

- Dikasterij za spodbujanje celostnega človekovega razvoja. *Poslanstvo krščanskega poslovnega – razmišljanja*. CD 143. Ljubljana: Družina, 2014.
- Kardinal Peter K. A. Turkson. *Pope Francis Questions the Economy. Opening Address at the International Conference The Economy according to Pope Francis – a case study of social market Economy* (Pontifical University of the Holy Cross, 13. septembra 2016): http://www.justpax.va/content/dam/gius-tizia-e-pace/presidenteinterventi/2016/President_Pope-%20Francis%20questions%20the%20Economy_130916.pdf.
- Kardinal Peter K. A. Turkson. *The Future of the Corporation: From Best in the World to Best for the World*. University of the Andes (Čile), 2016.
- Kongregacija za nauk vere, Dikasterij za spodbujanje celostnega človekovega razvoja. *Oeconomicae et Pecuniariae Questiones. Considerations for an Ethical Discernment Regarding Some Aspects of the Present Economic-Financial System*, 2018: https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20180106_oeconomicae-et-pecuniariae_en.html.
- Katoliška služba za pomoč, Dikasterij za spodbujanje celostnega človeškega razvoja. Seminarji Vatikan-CRS (18.–21. julija 2018): <https://viiconference.org>.

Drugi viri:

- *Katekizem Katoliške Cerkve*
- United States Conference of Catholic Bishops. *Economic Justice for All: Pastoral letter on Catholic Social Teaching and*

the U.S. Economy, 1986: https://www.usccb.org/upload/economic_justice_for_all.pdf.

- Conferenza Episcopale Italiana. *La Chiesa Cattolica e la gestione delle risorse finanziarie con criteri etici di responsabilità sociale, ambientale e di governance*. Documentazione CEI (9. marca 2020): <https://economato.chiesacattolica.it/linee-guida-per-gli-investimenti-sostenibili-ed-etici/>.
- Conférence des évêques de France. *Vade mecum* n. 3-2015. *Repères éthiques de gestion financière des biens d'Eglise*, 2007: <https://eglise.catholique.fr/sengager-dans-la-societe/economie/observatoire-fonds-ethiques/459480-reperes-ethiques-de-leglise-catholique-prise-compte-de-doctrine-sociale-de-leglise/>.
- Deutsche Bischofskonferenz, Zentralkomitee der deutschen Katholiken. *Ethisch-nachhaltig investieren Eine Orientierungshilfe für Finanzverantwortliche katholischer Einrichtungen in Deutschland*. 2. Aktualisierte Auflage (13. julija 2021): <http://www.nachhaltig-predigen.de/dokumente/cmsj/Strukturen/Geldanlage/DBK-ZdK-GuidelineEthicallyInvestment.pdf>.
- Global Impact Investing Network: <https://www.thegiin.org> (7. novembra 2020).
- Impact Management Project: <https://impactmanagementproject.com>.
- Medvladni odbor za podnebne spremembe. *Poročilo o oceni 5 (AR5) o blaženju podnebnih sprememb*, 2014: <https://www.ipcc.ch/report/ar5/wg3/>.
- Österreichische Bischofskonferenz. *Ethical investment guidelines of the Austrian Bishops' Conference and the Religious Orders of Austria (FinAnKo)*. (Katholische Kirche Österreich 2018), Amtsblatt der Österreichischen Bischofskonferenz Nr. 72

januarja 2018): https://www.bischofskonferenz.at/dl/mOLLJKJ-KkolmlJqx4kJK/Englisch_final_pdf.

- United States Conference of Catholic Bishops. *Socially Responsible Investment Guidelines* (12. novembra 2003): <http://www.usccb.org/about/financial-reporting/socially-responsible-investment-guidelines.cfm>).
- *The Zug Guidelines to Faith-Consistent Investing, Faith in Finance*. ARC, 2017: http://www.arcworld.org/downloads/ZUG_Guidelines_to_FCI_2017.pdf.

KOMENTARJI K *MENSURAM BONAM*

Mensuram bonam je dokument, ki je napisan v pravem času in nadvse koristen. Poziva k nujnim prilagoditvam in spremembam vrednotenja našega finančnega sistema. Prepričljivo preusmerja pozornost vlagateljev od zgolj trajnostnega razvoja k resničnemu upravljanju, ki temelji na katoliškem družbenem nauku in odgovornem vlaganju v skladu z vero. Vlagatelje izrecno opominja, da morajo biti njihove odločitve skladne s temeljnim poslanstvom njihovih institucij in usmerjene k izpolnjevanju tega poslanstva.

*kardinal Christoph Schönborn,
dunajski nadškof*

Iskrene čestitke za še en zelo bogat in uporaben dokument.

Pierre Lecocq (UNIAPAC)

V vse bolj negotovem svetu podjetniki in vlagatelji potrebujejo svetilnik za sprejemanje naložbenih odločitev. Seveda je treba preučiti tveganje in donosnost priložnosti, danes

pa moramo iti še dlje in oceniti tudi družbeni in okoljski vpliv teh odločitev. To je etična nujnost, ki izhaja iz družbenega nauka Cerkve. Za vse tiste finančnike dobre volje, ki so pripravljeni sprejeti ta izziv, je ta publikacija bistvenega pomena.

*Bruno Bobone, predsednik
UNIAPAC, Združenje
krščanskih poslovnežev*

Pozdravljam objavo *Mensuram bonam*. Gre za pomemben poseg v finančni sistem, ki ne služi skupnemu dobremu, saj se osredotoča le na »tukaj in zdaj« in ne na interese dolgoročnega človeškega razvoja. To bi moralo biti obvezno branje za vse vlagatelje.

*kanonik Edward Carter,
predsednik uprave Church
Investors Group*

Iskreno vam čestitamo za pravočasno objavo knjige *Mensuram bonam*, saj je povsem v skladu z delom *The Global Foundation* pri spodbujanju vlagateljev in financ na splošno, naj služijo trajnostnemu, globalnemu skupnemu dobremu. To pobudo bi morali pozdraviti in podpreti vsi tisti iz zasebnega sektorja in skupnosti po vsem svetu, ki želijo v svojem poklicnem življenju delovati za višje cilje.

*Steve Howard – The Global
Foundation*

Britanski *Inštitut za naložbe* pozdravlja dejavno sodelovanje Katoliške Cerkve s svetom financ in naložb ter njen poziv v dokumentu *Mensuram bonam* svojim ustanovam, naj se zavežejo k naložbam v skladu z vero, ki so popolnoma združljive s sodobnim naprednim razmišljanjem o naložbah z učinkom in trajnostnih naložbah.

*Sarah Gordon, izvršna
direktorica, in James Broderick,
namestnik predsednika, Impact
Investing Institute*

Pot k trajnostni prihodnosti se je začela. To je pot, ki je globoko povezana z našo dolžnostjo kot človeških bitij na tem planetu in kot krščanskih bratov in sester v odnosu do stvarstva. Še toliko bolj, če nam je zaupana odgovornost upravljanja z denarjem in izvajanja naložb. Biti moramo strokovni in preroški. Moramo vplivati in spreminjati sisteme, ne pa se zgolj zavezati k najboljšim prizadevanjem. V krščanskem družbenem nauku imamo cilj. V *Fratelli tutti* in *Laudato si'* imamo kompas. V *Mensuram bonam* imamo načrt. Pot se nadaljuje.

*Bertrand Badré, vodilni partner
in ustanovitelj podjetja Blue like
an Orange Sustainable Capital*

ZBIRKA

CERKVENI DOKUMENTI

1. Janez Pavel II., *Papeški govori v Mehiki*; Latinskoameriški škofje, *Poslanica škofov iz Pueble* (1979)
2. Janez Pavel II., *Okrožnica Človekov Odrešenik* (1979)
3. Janez Pavel II., *Na Poljskem* (1979)
4. Jugoslovanska škofovska konferenca, Kongregacija za verski nauk, *Veselje in veličina življenja* (1980)
5. Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o katehezi* (1980)
6. Janez Pavel II., *Na Irskem in v ZDA* (1980)
7. Janez Pavel II., *Afriški govori* (1980)
8. Janez Pavel II., *Govor v UNESCO* (1980)
9. Janez Pavel II., *Sveti Benedikt* (1981)
10. Janez Pavel II., *Okrožnica o božjem usmiljenju* (1981)
11. Janez Pavel II., *V ZR Nemčiji* (1981)
12. Janez Pavel II., *Na Daljnem vzhodu* (1981)
13. Janez Pavel II., *Okrožnica o človeškem delu* (1981)
14. Janez Pavel II., *Mednarodno leto prizadetih* (1982)
15. Kongregacija za škofove, Kongregacija za redovnike in svetne ustanove, *Redovniki v Cerkvi* (1982)
16. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo o družini* (1982)
17. Janez Pavel II., *Sveto leto odrešenja* (1983)
18. Mednarodni kongres delegatov škofovskih konferenc za duhovne poklice, *Duhovni poklici* (1983)
19. Nemška in Francoska škofovska konferenca, *Nemški in francoski škofje o miru* (1984)
20. Janez Pavel II., *V Avstriji* (1984)
21. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju* (1984)
22. Kongregacija za katoliško vzgojo, *Smernice za vzgojo človeške ljubezni* (1984)

23. Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o redovništvu* (1984)
24. Kongregacija za verski nauk, *Navodilo o teologiji osvoboditve* (1984)
25. Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o pokori in spravi* (1985)
26. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo vsem mladim sveta* (1985)
27. Janez Pavel II., *Okrožnica Apostola Slovanov* (1985)
28. Mednarodna teološka komisija id., *Dostojanstvo človeka, Bioetika* (1985)
29. Godfried Danneels id., *VI. simpozij evropskih škofov* (1986)
30. Škofovska sinoda, *20 let koncila* (1986)
31. Kongregacija za verski nauk, *Navodila o krščanski svobodi in osvoboditvi* (1986)
32. Janez Pavel II., *Okrožnica o Svetem Duhu* (1986)
33. Mednarodna teološka komisija, Papeška biblična komisija, *Kristološka vprašanja* (1987)
34. Janez Pavel II., *Okrožnica o Odrešenikovi Materi* (1987)
35. Mednarodna teološka komisija, Tajništvo za edinost kristjanov, *Ekleziološka vprašanja* (1987)
36. Kongregacija za verski nauk, *Navodilo o daru življenja* (1987)
37. Janez Pavel II., *Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje* (1988)
38. Janez Pavel II., *Tisoč let krščanstva v Rusiji* (1988)
39. Jugoslovanska škofovska konferenca, *Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri* (1989)
40. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo o dostojanstvu žene* (1989)
41. Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o krščanskih laikih* (1989)
42. Konferenca evropskih Cerkva, Svet evropskih škofovskih konferenc, *Mir v pravičnosti* (1989)
43. Škofje ZDA, Papeški svet za pastoralo zdravstvenih delavcev, *Poklicani k sočutju: AIDS - živeti čemu?* (1990)
44. Kongregacija za verski nauk, *O meditaciji*; Kongregacija za katoliško vzgojo: *Študij cerkvenih očetov* (1990)
45. Janez Pavel II., *Okrožnica Ob stoletnici* (1991)
46. Janez Pavel II., *Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo* (1991)
47. Mednarodni svet za katehezo, *Kateheza odraslih v krščanski skupnosti* (1991)
48. Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev* (1992)
49. Škofovska sinoda o Evropi, *Katoličani v Evropi* (1992)
50. Papeški svet za družbeno obveščanje, *Na pragu novih časov* (1992)
51. Mednarodna teološka komisija, *Eshatološka vprašanja* (1993)
52. Janez Pavel II., *Okrožnica Sijaj resnice* (1994)

53. Papeški svet za pospeševanje edinosti kristjanov, *Ekumenski pravilnik* (1994)
54. Janez Pavel II., *Pismo družinam* (1994)
55. Carlo Maria Martini, *Cerkev in javna glasila* (1994)
56. Kongregacija za duhovščino, *Direktorij za službo in življenje duhovnikov* (1994)
57. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, *Bratsko življenje v skupnosti* (1994)
58. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja* (1995)
59. Janez Pavel II. id., *Cerkev in kultura* (1995)
60. Janez Pavel II., *Okrožnica Evangelij življenja* (1995)
61. Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci, *Izjave* (1995)
62. Janez Pavel II. id., *Mednarodno leto žensk* (1996)
63. Janez Pavel II., *Okrožnica Da bi bili eno* (1996)
64. Janez Pavel II., *Govori v Sloveniji* (1996)
65. Janez Pavel II., *Posinodalna apostolska spodbuda Posvečeno življenje* (1996)
66. Papeški svet za družino, Človeška spolnost – resnica in pomen (1996)
67. Janez Pavel II., *Govor na 50. generalni skupščini OZN* (1996)
68. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Luč z Vzhoda* (1996)
69. Papeški odbor za mednarodne evharistične kongrese, *Evharistija in svoboda* (1997)
70. Janez Pavel II., Papeški svet za družino, *Zakrament sprave* (1997)
71. Papeški svet za družino id., *Priprava na zakon* (1997)
72. Papeški svet za družbeno obveščanje, *Etika oglaševanja* (1997)
73. Italijanska škofovska konferenca, *Direktorij družinske pastorela za Cerkev v Italiji* (1997)
74. Kongregacija za duhovščino, *Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov* (1998)
75. Kongregacija za duhovščino, *Splošni pravilnik za katehezo* (1998)
76. Papeško delo za duhovne poklice, *Novi duhovni poklici za novo Evropo* (1998)
77. Komisija za verske odnose z judovstvom, *Spominjamo se: Premišljevanje o holokavstu* (1998)
78. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Gospodov dan* (1998)
79. Janez Pavel II., *Skrivnost učlovečenja* (1999)
80. Janez Pavel II., *Okrožnica Vera in razum* (1999)

81. Italijanska škofovska konferenca, *Načrtovanje novih cerkva, Preureditev cerkva* (1999)
82. Janez Pavel II., *Pismo umetnikom* (1999)
83. Papeški svet za laike, *Dostojanstvo starejših ljudi* (1999)
84. Janez Pavel II., *Pismo starejšim* (1999)
85. Papeški svet za kulturo, *Za pastoralo kulture* (2000)
86. Kongregacija za duhovščino, *Duhovnik za tretje tisočletje* (2000)
87. Papeška biblična komisija, *Interpretacija Svetega pisma v Cerkvi* (2000)
88. Papeški svet za pastoralo zdravstvenih delavcev, *Listina zdravstvenih delavcev* (2000)
89. Papeški svet za družbeno obveščanje, *Etika v družbenem obveščanju* (2000)
90. Izjava socialne komisije francoskih škofov, *Rehabilitirati politiko* (2001)
91. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Ob začetku novega tisočletja* (2001)
92. Kongregacija za nauk vere, *Navodilo o molitvi za ozdravljenje* (2001)
93. Papeški svet za družino, *Zakon, družina in zunajzakonske skupnosti* (2001)
94. Kongregacija za bogoslužje, *Splošna ureditev rimskega misala* (2002)
95. Italijanska škofovska konferenca, *Kako oznanjati evangelij v svetu, ki se spreminja* (2002)
96. Papeški svet za družbeno obveščanje, *Cerkev in internet, Etika na internetu* (2002)
97. Papeška komisija za kulturne dobrine, *Cerkev in kulturne dobrine* (2002)
98. Janez Pavel II., *Apostolsko pismo Rožni venec Device Marije* (2002)
99. Kongregacija za duhovščino, *Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva* (2002)
100. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, *Znova začeti pri Kristusu* (2003)
101. Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije* (2003)
102. Kongregacija za bogoslužje in za zakramente, *Direktorij za ljudske pobožnosti in bogoslužje* (2003)
103. Janez Pavel II., *Posinodalna apostolska spodbuda Cerkev v Evropi* (2003)

104. Papeški svet za kulturo, Papeški svet za medverski dialog, *Jezus Kristus, prinašalec žive vode* (2003)
105. Papeški svet za pastoralo zdravja, *Cerkev, mamila in odvisnost* (2004)
106. Kongregacija za katoliško vzgojo, Kongregacija za duhovščino, *Stalni diakoni* (2004)
107. Kongregacija za verski nauk, *Pismo o sodelovanju moških in žensk* (2004)
108. Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, *Navodilo o zakramentu odrešenja* (2004)
109. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, *Navodilo Kristusova ljubezen do migrantov* (2005)
110. Papeška biblična komisija, *Judovsko ljudstvo in njegovi sveti Spisi v krščanskem Svetem pismu* (2005)
111. Benedikt XVI., *Homilije in govori* (2005)
112. Benedikt XVI., *Okrožnica Bog je ljubezen* (2006)
113. Pij XII., *Okrožnica o češčenju Presvetega Srca Jezusovega – Haurietis aquas in gaudio* (1956–2006)
114. Benedikt XVI., *Apostolsko potovanje na Bavarsko* (2006)
115. Benedikt XVI., *Posinodalna apostolska spodbuda Evharistija – zakrament ljubezni* (2007)
116. Benedikt XVI., *Apostolsko pismo – Motuproprij Summorum pontificum* (2007)
117. Slovenska škofovska konferenca, *Nova ureditev Cerkve v Sloveniji leta 2006* (2007)
118. Benedikt XVI., *Okrožnica Rešeni v upanju* (2008)
119. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, *Navodilo o pastoralni oskrbi ljudi na cesti* (2008)
120. Italijanska škofovska konferenca, *Šport in krščansko življenje* (2008)
121. Benedikt XVI., *Pastoralni obisk v ZDA* (2008)
122. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, *Služba oblasti in pokorščina* (2008)
123. Marc Ouellet id., *Evharistija, Božji dar za življenje sveta* (2009)
124. Papeška biblična komisija, *Sveto pismo in morala* (2009)
125. Kongregacija za verski nauk, *Dostojanstvo osebe. Navodilo o nekaterih bioetičnih vprašanjih* (2009)
126. Benedikt XVI., *Pismo za leto duhovništva ob 150-letnici smrti sv. Janeza Marije Vianneya* (2009)
127. Benedikt XVI., *Okrožnica Ljubezen v resnici* (2009)

128. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, *Navodilo o pastoralni oskrbi Romov* (2010)
129. Benedikt XVI., *Apostolsko potovanje na Portugalsko* (2010)
130. Mednarodna teološka komisija, *V iskanju univerzalne etike – Nov pogled na naravni moralni zakon* (2010)
131. Benedikt XVI., *Posinodalna apostolska spodbuda Gospodova beseda – Verbum Domini* (2011)
132. Italijanska škofovska konferenca, *Pismo iskalcem Boga* (2011)
133. Benedikt XVI., *Apostolsko potovanje v Nemčijo* (2011)
134. Benedikt XVI., *Apostolsko pismo Vrata vere – Porta fidei* (2012)
135. Kongregacija za duhovščino, *Duhovnik, služabnik Božjega usmiljenja* (2012)
136. Mednarodna teološka komisija, *Teologija danes – pogledi, viri in merila* (2012)
137. Kongregacija za katoliško vzgojo, Papeško delo za duhovne poklice, *Pastoralne smernice za pospeševanje poklicev v službeno duhovništvo* (2013)
138. Frančišek, *Okrožnica Luč vere – Lumen fidei* (2013)
139. Kongregacija za duhovščino, *Direktorij za službo in življenje duhovnikov* (2013)
140. Frančišek, *Apostolska spodbuda Veselje evangelija* (2014)
141. Komisija škofovskih konferenc Evropske skupnosti, *Evropska skupnost solidarnosti in odgovornosti* (2014)
142. Papeški svet za zakonska besedila, *Navodilo Dostojanstvo zakona* (2014)
143. Papeški svet Pravičnost in mir, *Poslanstvo krščanskega poslovnega – razmišljanje* (2014)
144. Pavel VI., *Okrožnica Posredovanje človeškega življenja* (nova izdaja) (2014)
145. Tretje izredno splošno zasedanje škofovske sinode, *Sinodalno poročilo* (2015)
146. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, *Pozorno opazujte* (2015)
147. Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, *Homiletični direktorij* (2015)
148. Slovenska škofovska konferenca, *Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diakonov v Sloveniji* (2015)
149. Frančišek, *Okrožnica o skrbi za skupni dom Hvaljen, moj Gospod – Laudato si'* (2015)

150. Luteransko-rimskokatoliška komisija za edinstvo, *Skupno luteransko-katoliško obeleževanje reformacije leta 2017. Od konflikta do skupnosti* (2016)
151. Frančišek, *Apostolsko pismo v obliki motu proprio Gospod Jezus, usmiljeni sodnik* (2016)
152. Frančišek, *Posinodalna apostolska spodbuda Radost ljubezni* (2016)
153. Konferenca katoliških škofov ZDA, *Čisto srce mi ustvari* (2016)
154. Kongregacija za verski nauk, *Cerkev se pomlaja* (2017)
155. Kongregacija za duhovščino, *Dar duhovniškega poklica* (2018)
156. Frančišek, *Apostolska spodbuda Veselite in radujte se* (2018)
157. Dikasterij za laike, družino in življenje, *Dati vse od sebe* (2019)
158. Frančišek, *Posinodalna apostolska spodbuda Kristus živi* (2019)
159. Kongregacija za katoliško vzgojo, *Moškega in žensko ju je ustvaril* (2019)
160. Frančišek, *Škofovsko občestvo*; Mednarodna teološka komisija, *Sinodalnost v življenju in poslanstvu Cerkve* (2020)
161. Frančišek, *Posinodalna apostolska spodbuda Ljubljena Amazonija* (2020)
162. Kongregacija za duhovščino, *Navodilo – Pastoralno spreobrnjenje župnijske skupnosti v službi misijonskega poslanstva Cerkve* (2020)
163. Kongregacija za verski nauk, *Pismo Usmiljeni Samaritan* (2020)
164. Frančišek, *Apostolsko pismo Gorečnost za Sveto pismo* (2020)
165. Frančišek, *Okrožnica Vsi smo bratje* (2020)
166. Frančišek, *Apostolsko pismo Z očetovskim srcem* (2021)
167. Papeški svet za pospeševanje nove evangelizacije, *Pravilnik za katehezo* (2021)
168. Papeški svet za pospeševanje edinstva kristjanov, *Škof in edinstvo kristjanov: ekumenski vademekum* (2021)
169. Frančišek, *Apostolsko pismo – motuproprij Varuhi tradicije* (2022)
170. Frančišek, *Apostolsko pismo Srčno sem želel* (2022)
171. Dikasterij za laike, družino in življenje, *Katehumenatska pot za zakonsko življenje* (2022)
172. Frančišek, *Apostolski spodbudi Hvalite Boga, Nič drugega kot zaupanje* (2024)
173. Mednarodna teološka komisija, *Sensus fidei v življenju Cerkve* (2024)
174. Papeška biblična komisija, *»Kaj je človek?« (Ps 8,5). Pot po svetopisemski antropologiji* (2024)
175. Dikasterij za nauk vere, *Pravila za postopke razločevanja domnevno nadnaravnih pojavov; Kraljica miru. Navodilo o duhovni izkušnji*,

- povezani z Medžugorjem* (2024)
176. Dikasterij za nauk vere, *Izjava Fiducia supplicans o pastoralnem pomenu blagoslovov; Navodilo Gestis verbisque o veljavnosti zakramentov; Izjava Dignitas infinita o človekovem dostojanstvu* (2024)
 177. Frančišek, XVI. splošno redno zasedanje škofovske sinode, *Za sinodalno Cerkev: občestvo, soudeležba, poslanstvo, Sklepni dokument* (2025)
 178. Frančišek, *Dilexit nos, Okrožnica o človeški in Božji ljubezni Srca Jezusa Kristusa* (2025)
 179. Papeška akademija za družbene vede, *Mensuram bonam, Na veri temelječa merila za katoliške vlagatelje: izhodišče in poziv k ukrepanju* (2025)

CERKVENI DOKUMENTI • 179

Papeška akademija za družbene vede

MENSURAM BONAM

*Na veri temelječa merila za katoliške vlagatelje:
izhodišče in poziv k ukrepanju*

Naslov izvirnika:

*»MENSURAM BONAM«, Faith-Based Measures
for Catholic Investors: A Starting Point and Call to Action*

© izvirnika: Dicastero per la Comunicazione -
Libreria Editrice Vaticana, 2022

© za slovensko izdajo: Družina d.o.o., 2025

Prva izdaja

Glavna urednica: dr. Alenka Arko

Odgovorni urednik: msgr. dr. Marjan Turnšek

Prevod: Matej Kovač

Strokovni pregled: dr. Andrej Naglič, dr. Alenka Arko

Jezikovni pregled: Vida Freljih

Oblikovanje in prelom: Pavla Bonča

Izdala in založila: Družina d.o.o.

Za založbo: Tone Rode

Naklada: 800 izvodov

Cena: 12,90 €

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana 2025

»V Lukovem evangeliju Kristusova obljuba dobre mere izhaja iz našega sodelovanja v odnosu z Bogom in vključevanja drugih v ta ljubezni poln dobiček. Božja matematika obilja ni naša – ali vsaj še ni naša. Kljub temu vsakič, ko izgovarjamo *očenaš*, prikličemo dobro mero Božjega obilja kot skrivnost upanja in obljubo, ki spreminja odnos med nami in Bogom.« (št. 51)

ZALOŽBA
DRUŽINA